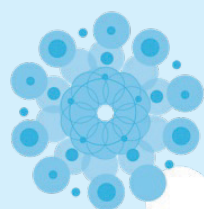

החוג למדע האחיות (Nursing)
בית הספר למקצועות הבריאות
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גר"י
אוניברסיטת תל אביב

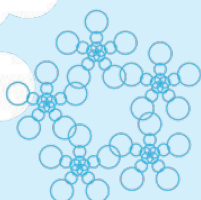

התכנית הכללית

תדריכים לשנה א'
תשפ"ו (2025-2026)

המחקר
של היום -
רפואת המחר

התכנית הכללית לתואר ראשון במדעי האחיות

תדריכים לשנה א'

תשפ"ו (2025-2026)

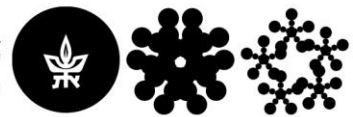

תוכן העניינים

עמוד	נושא
4	קורס החיאה ועזרה ראשונה (162.1113).....
6	כימיה כללית וכימיה אורגנית (0162.1119).....
9	ביוכימיה כללית וקלינית (0162.1120).....
11	מבוא לסוציולוגיה וסוציולוגיה של הבריאות והסיעוד (0162.1142).....
14	מבוא לפסיכולוגיה לסיעוד (0162.1144).....
16	מיקרוביולוגיה, וירולוגיה ואימונולוגיה (0162.1109).....
20	אנטומיה ופיזיולוגיה של גוף האדם (0162.1200+1202+1203).....
26	תיאוריות ומחקר בסיעוד (0162.1131).....
30	שיטות מחקר לסיעוד (0162.1137).....
33	מבוא לפסיכולוגיה התפתחותית (0162.1143).....
35	פרמקולוגיה (0162.1110).....
38	מבוא לסטטיסטיקה וניתוח נתונים (0162.1139).....
41	פתולוגיה כללית וספציפית (0162.1116).....
44	מודלים בקבלת החלטות בסיעוד (0162.1132).....
47	כלי אומדן (0162.1133).....
51	בדיקות עזר ואבחון (0162.1134).....
54	מיומנויות תמיכה ייעוץ והדרכה א' (0162.1234).....
59	מבוא לסיעוד בקהילה (0162.1105).....
65	מיומנויות קליניות והתערבויות טיפוליות (0162.1135).....
70	קריאה ביקורתית וכתבה מדעית (0162.1101).....
73	תדריכים עבור מסלול 'פסגה' בלבד
74	קידום בריאות (0162.8320).....

77	מבוא ואוריינטציה לחיל הרפואה ומערך הסיעוד בצה"ל (0162.8104).....
81	עשייה מקצועית מבוססת ראיות צעד אחר צעד (0162.8315).....

מספר קורס : 0162.1113

החייאה ועזרה ראשונה מתקדמת

שיעור ותרגיל- 2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו סמסטר א', יום ב' 20.10.25 ו יום ג' 22.10.25 ויום שישי 19.12.25

08:00-15:00

שעות:

איש קשר

מטעם חברת

ארז יעקב- מנהל מחלקת הדרכה

מטעם חברת אלישע

אלישע:

erezy.elishamed@gmail.com

דוא"ל:

שעות קבלה: 10:00-18:00 בימים א'-ה' באמצעות מוקד ההדרכה בטל': 077-7901617

רציונל

הקניית ידע ומיומנויות בהגשת עזרה ראשונה לסטודנטים מדעי האחיות .

מטרות הקורס

חשיפת הסטודנטים למצבי החירום הרפואיים השכיחים ביותר ודרכי הטיפול המקובלים בהם. הקניית ידע וכלים כיצד לזהות ולטפל במצבי החירום השונים. הכרת הציוד הרפואי הרלוונטי הקיים בערכות העזרה הראשונה.

שיטות הוראה

לימוד מתקדם באמצעות מערכת לימוד מקוונת של חברת אלישע.

אתר הלמידה בכתובת: www.cpr.org.il ("צוותים רפואיים – לומדת 28 שעות בית ספר ל"מדעי האחיות").

הלומדה של חברת אלישע הדרכות רפואה, כוללת קטעי שמע, קריינות ווידאו ומטרתה להעביר את הלומד שלב אחרי שלב את התכנים הרלוונטיים להיקף ההכשרה.

החומר הנלמד מחולק לתתי נושאים, כאשר בסיום כל פרק מצורף שאלון "בחן את עצמך" – מטרתו לוודא הבנה של החומר הנלמד באותו הפרק.

* השאלונים במערכת הלימוד המקוונת אינם מהווים מבחן הסמכה, אך מטרתם להכין את הלומד למבחן הסופי.

על הסטודנט לסיים את הלמידה במערכת הלימוד המקוונת בטרם מועד הלימוד הפרונטלי בכיתה.

לימוד פרונטלי בכיתה ו תרגול מעשי בכיתה ייערכו עם מדריך מוסמך (תרגול על גבי בובות סימולציה וחלוקה הכיתה לקבוצות עבודה ותרגול אחד על השני).

המפגש המעשי יועבר ע"י מדריכי רפואה מוסמכים מטעם חברת אלישע .

המדריכים יחדדו את תכני הלימוד, יתנו מענה לשאלות מקצועיות אשר התעוררו במהלך הלמידה המקוונת ויתרגלו את הפרקטיקה.

דרישות הקורס

- נוכחות מלאה בכל המפגש המעשי

- עמידה בבחינה עיונית ובבחינה מעשית

דרישות קדם

קריאת פרקי לימוד במערכת לימוד מקוונת של חברת אלישע.

ציון

- ציון עובר בבחינה העיונית: 85
- ציון עובר בבחינה המעשית: עבר/ לא עבר

נושאי השיעורים

- נוהל קריאה לעזרה והזעקת צוות רפואי בכיר
- עקרונות בהגשת עזרה ראשונה
- החייאה בסיסית ושימוש בדפברילטור אוטומטי AED
- הכרה ותפעול של מכשירי ההחייאה הכוללים מיכל חמצן, מפוח, מנתבי אוויר A.W ומסיכת חמצן,
- עילפון, טיפול בחנק מגוף זר
- הכרת ציוד עזרה ראשונה ואופן טיפול בחולה ופצוע
- מצבי חירום נשימתיים, מצבי חירום לבבים, פרכוסים, הרעלות, אלרגיות
- סכמת הטיפול בחולה/נפגע, כללי התנהגות בתאונת דרכים, טביעה, התחשמלות, פגיעות ראש, חזה, בטן, הלם טיפול בשברים, שטפי דם, כוויות, פצעים, פגיעות מבעלי חיים, פגיעות אקלים, קיבוע עמוד שדרה
- חלק מנושאי השיעורים הינם על בסיס לימוד עצמי באמצעות מערכת לימוד מקוונת של חברת אלישע.

ספרות חובה

- American Heart Association Guidelines Update for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care.(2023).
DOI: <https://doi.org/10.1161/CIR.0000000000001194>
- American Heart Association and American Red Cross Guidelines for First Aid. (2024).
DOI: <https://doi.org/10.1161/CIR.000000000000128>

מספר קורס 0162.1119

כימיה כללית וכימיה אורגנית

שיעור, 3 ש"ס

מועד הקורס: שנה א' סמסטר א', יום א', 11:00-08:00, 13:00-16:00

מרצה: הדס שמש shemeshh@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל:

הקורס מקנה הבנה וידע בסיסי בכימיה הכללית והאורגנית. ידע בסיסי זה נחוץ וחשוב ללימוד והבנה של קורסים מתקדמים במדעי הרפואה.

מטרות הקורס/ יעדי הקורס:

- הכרת השפה הכימית
- הקניית ידע והבנה בכימיה כללית תוך הדגשה על הנושאים המיושמים במקצועות הרפואה
- הכרת תרכובות אורגניות כבסיס חשוב לביוכימיה העוסקת בכימיה של האורגניזם החי.

שיטות הוראה: הרצאות, תרגילים

דרישות הקורס:

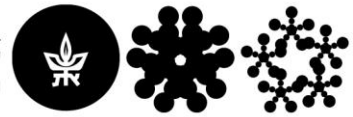
- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית. נוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.
- פתרון תרגילים
- עמידה בבחינה מסכמת

דרישות קדם: אין

ציון:

בחינה מסכמת- 100%

ציון עובר – 60 לפחות.

נושאי השיעורים:

כימיה כללית:

מבנה האטום: פרוטון, נויטרון, מספר אטומי, מספר מסה, מסה אטומית, איזוטופים, היערכות האלקטרונים באטום, יונים.

המערכה המחזורית: מתכות, אל מתכות, משפחות כימיות: מתכות אלקליות, הלוגנים, גזים אצילים.

מצבי צבירה: מוצק, נוזל, גז, שינויי מצב צבירה, תהליך פיזיקלי.

קשר כימי:

קשר יוני: סריג יוני, נוסחה אמפירית, תכונות של חומרים יוניים, היתוך והמסה של סריגים יוניים, יונים מורכבים.

קשר קוולנטי: קשר קוולנטי בודד, כפול ומשולש, מולקולה, נוסחה מולקולרית, נוסחאות מבנה, קשר קוולנטי קוטבי, אלקטרושליליות.

קשרים בין מולקולריים: קשרי מימן

סוגי חומרים: יסוד, תרכובת

סטוכיומטריה: מול, מספר אבוגדרו, מסה מולקולרית, מסה מולרית.

מים: מים, מסיסות במים, תערובות: תערובת הטרוגנית, תערובת הומוגנית, תמיסה, ממס, מומס, מים מזוקקים, מים מינרלים, מים סטריליים, מים קשים, מים רכים. ריכוזים: ריכוז מולרי, אחוז משקלי.

תהליך כימי: תהליך כימי, תגובה כימית, חוק שימור החומר.

אנרגיה: תגובה אקסותרמית ותגובה אנדותרמית, פרופיל אנרגיה של תגובה, מצב ביניים, אנרגיית שפעול, קטליזטור.

שיווי משקל: שיווי משקל כימי, תגובה ישירה, תגובה הפוכה, מצב שיווי משקל דינאמי, קבוע שיווי משקל.

חומצות ובסיסים: חומצה, בסיס, תגובת יוניזציה של מים, pH, חוזק חומצה, תגובת סתירה, בופר.

חמצון חיזור: מחמצן, מחזר, תגובת חמצון חיזור, דרגות חמצון.

רדיואקטיביות: קרינת α , β ו γ , איזוטופים רדיואקטיביים, שימושים.

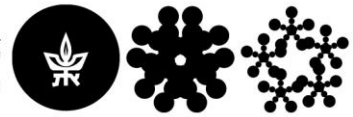
כימיה אורגנית:

אלקאנים (פרפינים): מבנה, איזומריה של מבנה, קבוצה אלקלית, טמפרטורת רתיחה, מסיסות במים ותגובות אופייניות.

אלקנים (אולפינים): אי רוויון, איזומריה מרחבית (ציס/טרנס), טמפרטורת רתיחה, מסיסות במים ותגובות אופייניות. פילמור, מונומר, פולימר.

תרכובות ארומטיות: בנזן

כהלים: קבוצה פונקציונאלית, טמפרטורת רתיחה, מסיסות במים, גליצרול.

אלדהידים וקטונים: קבוצה פונקציונאלית, היווצרות מחמצון כהלים.

חומצות קרבוקסיליות : קבוצה פונקציונאלית, טמפרטורת רתיחה, מסיסות במים ותגובות אופייניות: תגובה עם מים, תגובה עם כהל ליצירת אסטר, היווצרות מחמצון אלדהיד.

אמינים : מבנה, תגובה עם מים.

חומצות שומן: סוגי חומצות שומן, סימון שמות.

ליפידים: טריגליצרידים (שומנים ושמינים), פוספוליפידים וכולסטרול.

סוכרים : חד סוכרים: איזומריה מרחבית, איזומריה אופטית, סגירת טבעת, דו סוכרים: קשר גלקוזידי, רב סוכרים: גליקוגן, עמילן וצלולוז.

חלבונים : חומצות אמינו, חומצות אמינו הכרחיות, קשר פפטידי, חלבון, מבנה ראשוני, שניוני, שלישוני ורביעוני של חלבונים, חלבון גלובולרי, חלבון סיבי, דנטורציה, קבוצה פרוסטטית, חלבונים מורכבים : גליקופורוטיאנים וליפופורוטיאנים.

חומצות גרעין : נוקלאוטידים, פוספט, סוכר, בסיסים חנקניים, DNA ו-RNA הרכב ומבנה, שיכפול DNA.

ספרות מומלצת:

מנזרולה, ע. (2006). *עקרונות הכימיה (מהדורה שלישית)*. הוצאת קווים.

צ'שובסקי, ד. (2005). *כימיה: עולם החומר (מהדורה שנייה)*. הוצאת דוד רכגולד ושות'.

Ball et al., (2025) The Basics of General, Organic, and Biological Chemistry

McMurry, J.E. (2011). *Fundamentals of organic chemistry* (7th ed.). Brooks/Cole

Petrucci, R.H., Herring, F.G., Madura, J. & Bissonnette, C. (2017). *General chemistry: principles and modern applications* (11th ed.). Prentice Hall

מספר קורס 0162.1120

ביוכימיה כללית וקלינית

שיעור, 3 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה א' סמסטר ב', יום ד',

שעות: 08:00-11:00, 11:00-14:00

eshnit@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

ד"ר אדית שניצר

מרצה:

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

הקורס בביוכימיה מקנה ידע בסיסי בתפקוד ומטבוליזם של חומרים בגוף האדם. בנוסף נלמדים השינויים במצבי מחלה. ידע זה נחוץ להבנה טובה ומעמיקה של תחומים אחרים בתחום הרפואה.

מטרות הקורס/ יעדי הקורס

- הקניית ידע במושגים הביוכימיים ובשפת הביוכימיה, הכרת המבנה, התפקיד ומטבוליזם של חומרים בגוף האדם. יודגש הקשר בין הביוכימיה לבין תחומים אחרים במקצוע הרפואה.
- הבנת המנגנונים הביוכימיים הגורמים להפרעות פתולוגיות נרכשות ותורשתיות.
- הכרת הרכב הדם והשתן ומהות השינויים החלים במצבים פתולוגיים.

שיטות הוראה

הרצאות

דרישות הקורס

- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה בבחינה.
- עמידה במבחנים

דרישות קדם

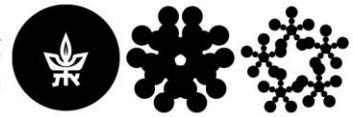
השתתפות בקורס כימיה כללית ואורגנית

ציון

- בחינה מסכמת 100%
- ציון עובר - 60

נושאי השיעורים

- **אנזימים:** מבנה ודרך פעולה, ויסות הפעילות, קואנזימים, שביל מטבולי.

- **אנרגיה כימית:** אנרגיה כימית וניצולה במערכות ביולוגיות.
- **מערכת העיכול:** פירוק וספיגה. מחלות אי ספיגה.
- **חומצות גרעין ותורשה:** מבנה חומצות גרעין. שיכפול DNA, הצופן הגנטי, מוטציות, ארגון ה-DNA בתא, מושגי תורשה בסיסיים, מחלות תורשתיות.
- **סוכרים בגוף האדם:** מטבוליזם של סוכרים, גליקוליזה, מעגל קרבס, שרשרת הנשימה, פירוק אנארובי, שרירים במאמץ, שביל הפנטוז-פוספט. אינסולין וגלוקגון: ויסות ריכוז הגלוקוז בדם. מחלות עם מטבוליזם בלתי תקין של סוכרים: סוכרת, חוסר G6PD, גלקטוזמיה.
- **חלבונים בגוף האדם:**
 - הרכב הדם, הנסיוב והפלסמה.
 - חלבוני הנסיוב: הרכב, שיטות זיהוי, שינויים במחלות.
 - נוגדנים – מבנה, היווצרות כתגובה לחיסון.
 - סימנים לנזק רקמתי: אנזימים ואיזואנזימים בנסיוב.
 - המוגלובין: מבנה ופעילות. אנמיה חרמשית, תלסמיה.
 - קולגן.
 - פירוק חלבון ויצירת אוריא. שינויים באוריא ובאמוניה במחלות.
 - חומצות אמיניות. פנילקטונוריה.
- **ליפידים בגוף האדם:** ליפידים כמקור לאנרגיה. קטבוליזם של חומצות שומניות. גופי קטו. הרכב בדם, ליפופרוטאינים, כולסטרול, קשר לאוטם שריר הלב. השפעת רדיקלים חופשיים ואנטיאוקסידנטים על LDL. מחלות: היפרכולסטרולמיה משפחתית, טי-זקס, גושה.
- **תוצרי פירוק:** חומצות שתן, קריאטינין, צבעי מרה. שינויים במחלות.
- **הכבד:** פעילות מטבולית, בדיקות לתפקודי כבד.
- **שתן:** הרכב ושינויים במחלות. בדיקת שתן כללית ובדיקות לתפקודי כליות.
- **ויטמינים**

ספרות מומלצת

- אשכנזי, ר. (1999). *תהליכים ביוכימיים בגוף האדם הבריא והחולה* (מהדורה שנייה). בהוצאה עצמית.
- Berg, J.M., Gatto, G.J., Hines, J.K., Tymoczko, J.L., & Stryer, L. (2023). *Biochemistry* (10th ed.). W.H. Freeman & Company.
- Nelson, D.L., Hoskins, A.A., Cox, M.M. & Lehninger, A.L (2021). *Lehninger principles of biochemistry* (8th ed.). Macmillan Learning.

מספר קורס : 0162.1142

מבוא לסוציולוגיה וסוציולוגיה של הבריאות

2 ש"ס

מועד הקורס : שנה א' סמסטר א' יום א' 11:00-13:00 , 13:00-15:00

מרצה: ד"ר ריבה זיו, דוא"ל: rivaz@tauex.tau.ac.il

רציונל:

הקורס "מבוא לסוציולוגיה וסוציולוגיה של הבריאות" יפגיש את הסטודנטים עם תיאוריות ומושגי יסוד בסוציולוגיה. התיאוריות והמושגים ישמשו כבסיס לדיונים על סוגיות בסוציולוגיה של הבריאות. הלימודים עוסקים בקידום הידע והמודעות לגבי האספקטים הפסיכו-חברתיים של בריאות וחולי, ולגבי התנהגותם ותפקודם של לקוחות, אנשי מקצוע וארגונים במסגרת מערכת הבריאות. הדגש הוא על שילוב בין היבטים של מדעי ההתנהגות ושרותי הבריאות.

מטרת הקורס:

במהלך הקורס הסטודנטים ילמדו גישות ומושגי יסוד בסוציולוגיה כבסיס לדיונים על סוגיות מרכזיות בסוציולוגיה של שירותי הבריאות: הקשר שבין סיעוד ותרבות, רגישות תרבותית במסגרות טיפוליות, הקשר בין בריאות לתרבות, המוסד הרפואי, אי שוויון בבריאות.

יעדי הקורס:

בסיום הקורס הסטודנטים:

- יכירו תיאוריות מרכזיות בסוציולוגיה.
- יגדירו מושגי יסוד בסוציולוגיה ובסוציולוגיה של שירותי הבריאות.
- יבינו את ההקשר התרבותי שבתוכו פועלים צוותים סיעודיים במערכת הבריאות.
- יעמדו על הקשר שבין הסוגיות הסוציולוגיות הכלליות לבין המאפיינים הייחודיים של החברה הישראלית ושל מערכת הבריאות.

שיטות הוראה:

- הרצאות
- סרטים

נושאי השיעורים:

- מבוא לחשיבה חברתית ולסוציולוגיה של הבריאות.
- מסגרות טיפוליות המעניקות שירותי בריאות
- אי שוויון, יחסי כוח וביטוייהם בשדה הבריאות, הרפואה והסיעוד.
- רב-תרבותיות במערכת הבריאות בישראל

דרישות הקורס:

- בביבליוגרפיה חובה
- הנוכחות בשיעורים היא חובה על פי תקנון תוכנית הלימודים
- בחינה מסכמת (100% מהציון) - ציון עובר 60

נושאי הקורס:

נושא	ספרות חובה
תאוריות ומושגי יסוד בסוציולוגיה 6 שעות	משונים, ג' (1999). "תיאוריה סוציולוגית". סוציולוגיה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 10-26.
הבניה חברתית של בריאות וחולי 4 שעות	פרידמן, נ. (2024). קשירת צינור הזרע וגבריות בישראל. סוציולוגיה ישראלית, כ"ה(1), 1-22. Laaser U. & Brand H. (2014). <i>Global health in the 21st century</i> . Global Health Action.
צמיחת לכיוון הפרופסיה – גורמים מעכבים ומאיצים 4 שעות	אלישע, ד. וורדי, י. (2021). "הקשרים בין המחויבות למקצוע ותפיסת הלחץ בתפקיד לבין כוונות להתנהגויות ארגוניות לא נאותות בקרב אחיות וסטודנטיות לסיעוד". בתוך: אייזנקוט, ד. חיראק, ר. ודורון, ש. (עורכים) אתגרים ומגמות בחברה הישראלית במבט רב-תחומי. ת"א: פרדס. עמ' 61-91. שחף, ש. (2014). <i>אחות טובה דייה</i> , הסיעוד בין האידיאל למציאות 1960-1999. תל-אביב: רסלינג. Tanaka, M., Taketomi, K., Yonemitsu, Y., & Kawamoto, R. (2016). Professional behaviors and factors contributing to nursing professionalism among nurse managers. <i>Journal of Nursing</i>

Management, 24, 12-20.	
מור, ד. (2019). 70 שנות אישה. ת"א: סטימצקי. סמיונוב-טל, ק. (2025). בין מרכז לפריפריה: פערים בשביעות רצון מטופלים בדבר יישום חוק זכויות החולה. סוציולוגיה ישראלית, כ"ה(2), 72-96.	אי שוויון חברתי, יחסי כוח וביטוייהם בשרותי הבריאות 6 שעות
בראון, ב. (2021). חברה בתמורה: מבנים ותהליכים ביהדות החרדית. ת"א: המכון הישראלי לדמוקרטיה, 115-139. זיו, ר. (2013) "מהגרי עבודה בתחום סיעוד המבוגר בישראל: תפיסות סטריאוטיפיות ומרחק חברתי בין ישראלים ובין מהגרי עבודה". גרונטולוגיה, מ(2-3), 109-126. זיו, ה. (2015). גזענות ברפואה: הפוליטיקה של הסגרגציה בבריאות. רל"א.	רב-תרבותיות והשלכות למערכת הבריאות: מגזרים שונים בחברה הישראלית. 6 שעות

מספר הקורס : 0162.1144

מבוא לפסיכולוגיה

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א', יום א'

שעות: 09:00-11:00, 11:00-13:00

assafs@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

ד"ר צורף אסף

מרצה:

שעות קבלה: יום א' 13:00, בתאום מראש

רציונל

הקורס יקנה הכרות עם מושגי יסוד, תחומי יישום ומחקר בפסיכולוגיה ויאפשר להבין התנהגות אנושית ובמיוחד תופעות פסיכולוגיות בהקשרים בריאותיים. יושם דגש על היבטים פסיכולוגיים בעשייה, בהתמודדות ובחשיבה הסיעודית היומיומית.

מטרות הקורס

היכרות עם ענפי הפסיכולוגיה העיקריים; הכרת הגישות התיאורטיות המרכזיות בה והבנת ההבדלים ביניהן; פיתוח היכולת לפרש ולנתח מצבים אנושיים במונחים פסיכולוגיים, הקורס מקנה בסיס ידע להמשך למידה בקורסים ספציפיים יותר בפסיכולוגיה.

יעדי הקורס

רכישת ידע במושגי יסוד ובתיאוריות מרכזיות בתחום הפסיכולוגיה והבנת הקשר שלהם לעשייה הסיעודית.

שיטות הוראה

הרצאה פרונטלית ודיונים בכיתה.

דרישות הקורס

הנוכחות בשיעורים היא חובה על פי תקנון התוכנית. נוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.

דרישות קדם

אין

ציון

- בחינה מסכמת - 100%
- ציון עובר – 60 לפחות.

נושאי השיעורים

* סדר השיעורים עלול להשתנות

קריאה	נושאי הלימוד	שבוע
גרג וזימברדו, פרק 1	מהי פסיכולוגיה, מטרות הפסיכולוגיה, חשיבות הפסיכולוגיה בהקשר לסיעוד. גישות מרכזיות בפסיכולוגיה	1-2
גרג וזימברדו, פרק 6	למידה והתנהגות	3-4
גרג וזימברדו, פרק 10	מושגי יסוד בפסיכולוגיה התפתחותית	5
גרג וזימברדו, עמ' 318-336	זיכרון	6
גרג וזימברדו, פרק 11	מוטיבציה והענות לטיפול	7
גרג וזימברדו, פרק 12	רגשות ולחץ	8
גרג וזימברדו, עמ' Walker 653-670, פרק 7	פסיכולוגיה רפואית	9
Walker, פרק 10	תעלומת הפלסבו והתמודדות עם כאב	10
גרג וזימברדו, פרק 13	תיאוריות אישיות – הגישה הפסיכודינמית ומעבר לה	11
גרג וזימברדו, פרק 14	הפרעות פסיכולוגיות שכיחות	12
-	פסיכולוגיה חיובית, השלמות וסיכום	13

ספרות חובה

- גריג ר., בייט-מרום ר. (2017). *מבוא לפסיכולוגיה*. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. כרך א' וב' פרקים: 1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14.
- O'Kane, D. (2024). *Psychology for health professionals* (2nd Ed). Elsevier Health Sciences.

ספרות מומלצת

- Llewellyn, Carrie. *Cambridge Handbook of Psychology Health and Medicine*. Edited by Carrie Llewellyn, Third edition., Cambridge University Press, 2019. (Ebook) (Chapters: 18, 19, 21, 30).
- Walker, J. (2012). *Psychology for nurses and the caring professions*. McGraw-Hill Education (UK). (Ebook) (Chapters: 6,7,10).

מספר קורס : 0162.1109

מיקרוביולוגיה, וירולוגיה ואימונולוגיה

3 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א , ימי ב בין השעות: 08:00-11:00 או 11:00-14:00,
תוכנית כללית

מרצה הקורס: ד"ר ד"ר אבירם מילין מייל aviramm@afeka.ac.il

ד"ר נטע אלטמן דוא"ל: neta.altman@gmail.com

שעות קבלה: בתאום אישי

רציונל

מיקרוביולוגיה רפואית הינו מדע העוסק בחקר מיקרואורגניזמים גורמי מחלות זיהומיות באדם ובחוקר מנגנוני הגנה של הגוף כנגדם. המיקרוביולוגיה הרפואית נחלקת לאימונולוגיה, בקטריוLOGיה רפואית, וירולוגיה רפואית, מיקולוגיה רפואית ופרזיטולוגיה רפואית. הנושאים הנלמדים עוסקים בהכרת המורפולוגיה של המיקרואורגניזמים השונים, בדרכי ההדבקה, בגורמי האלימות, בפתוגנזה, בתגובה החיסונית כנגדם ובתסמינים הקליניים של המחלות השונות הנגרמות על ידם. כמו כן נלמדים דרכי מניעה וטיפול.

מטרות הקורס

להכיר מושגים נפוצים במיקרוביולוגיה רפואית, להכיר את המיקרואורגניזמים הפתוגנים השונים, את המחלות אותן הם גורמים ואת תגובת גוף האדם כנגדם

להבין בעיות קליניות שונות הקשורות במיקרואורגניזמים הגורמים למחלות זיהומיות כמו מניעת זיהומים נזקקומאיליים (זיהומים הנרכשים בבתי-חולים)

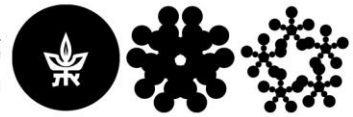
ליישם את הידע שנרכש בעשייה הסיעודית ובטיפול בחולים הסובלים ממחלות זיהומיות

יעדי הקורס

ביסוס הידע במיקרוביולוגיה הדרוש לקורסים מתקדמים יותר כמו גם לעבודתו בהמשך

שיטות הוראה

הוראה פרונטלית ומצגות

דרישות הקורס

הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.

עמידה בבחינה מסכמת

הערכת הקורס

בחינה מסכמת – 100%

ציון עובר – 60 לפחות

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שיעור	נושא השיעור	חומרי קריאה מומלצים
1	הקדמה: מיקרוביולוגיה כללית ורפואית מערכת החיסון המולדת: מחסומים אנטומיים	נושאים מתוך פרק 1 מתוך ספר הקורס נושאים מתוך פרקים 8 ו 10 מתוך ספר הקורס
2	מערכת החיסון המולדת: מחסומים אנטומיים	נושאים מתוך פרקים 8 ו 10 מתוך ספר הקורס
3	מערכת החיסון המולדת: תאי מערכת החיסון, מערכת המשלים והתגובה הדלקתית מערכת החיסון הנרכשת: תאי מערכת החיסון הנרכשת	נושאים מתוך פרקים 8, 9 ו 10 מתוך ספר הקורס
4	מערכת החיסון הנרכשת: איברי הלימפה	פרק 9 מתוך ספר הקורס
	מערכת החיסון הנרכשת: מושגים בסיסיים באימונולוגיה (קשר נוגדן אנטיגן)	פרק 9 מתוך ספר הקורס
5	מערכת החיסון הנרכשת: נוגדנים רצפטורים והתהליך החיסוני	פרקים 9 ו 10 מתוך ספר הקורס
	התגובה החיסונית – סיכום חיסונים	פרק 11 מתוך ספר הקורס
6	אימונופתולוגיות	מתוך פרקים 8 ו 9, ספר הקורס
	מבוא לביקטריולוגיה רפואית	פרקים 12, 13, 14 מתוך ספר הקורס
7	סטפילוקוקים וסטריפטוקוקים	פרקים 18, 19 מתוך ספר הקורס
	מתגים גרם מינוס וגרם פלוס קוקים גרם מינוס	פרקים 20, 21 מתוך ספר הקורס
8	חיידקי מעי, קלוסטרידיום, מיקרובקטריה	פרקים 19, 22, 23, 25 מתוך ספר הקורס
	מבוא לוירולוגיה	פרקים 36-40 מתוך ספר הקורס
9	מבוא לוירולוגיה חלק 2	פרקים 36-40 מתוך ספר הקורס
	וירוסים של מערכת הנשימה וירוסים של מערכת העיכול, וירוס הכבד	פרקים 42, 46, 47, 48, 49 מתוך ספר הקורס
10	נגיפי פריחה, נגיפי מחלות ילדים (MMR)	פרקים 44, 48 מתוך ספר הקורס
	נגיפי הרפס ונגיפים המועברים במגע מיני	פרקים 41, 43, 54 מתוך ספר הקורס
11	נגיפים של מערכת העצבים ווירוסים מערכתיים	פרקים 50, 52 מתוך ספר הקורס
	מיקולוגיה הקדמה	פרקים 57, 58, 59, 60, 61 מתוך ספר הקורס
12	מיקולוגיה המשך	פרקים 62, 63, 64, 65 מתוך ספר הקורס
	פרזיטולוגיה הקדמה	פרקים 68, 69, 70, 71, 72 מתוך ספר הקורס
13	פרזיטולוגיה המשך	פרקים 73, 74, 75, 76, 77 מתוך ספר הקורס
	חזרה לבחינה	

ספרות חובה

- Murray, P.R. (2025). Medical microbiology. (10th) Philadelphia, PA: Elsevier/ Saunders
- או
- Murray, P.R. (2021). Medical microbiology. (9th) Philadelphia, PA: Elsevier/ Saunders

ספרות מומלצת:

- Delves, P.J., Seamus, J. M., Burton, D. R., & Roitt, I. M. (2017). *Roitt's essential immunology*. (13th). Chichester, West Sussex; Hoboken, NJ: Wiley- Blackwell.

מספר קורס : 0162.1200
אנטומיה ופיזיולוגיה של האדם א' (חלק א')
5 ש"ס

מועד הקורס:

תשפ"ו, סמסטר א'

שעות:

ימי ב' 08:00-11:00, 11:00-14:00

ימי ד' 08:00-10:00, 11:00-13:00

מרצה:

ד"ר אריאלה זוסמן

דוא"ל: zussmanj@gmail.com

שעות קבלה:

בתיאום מראש

רצינול

הקורס, המתמקד במבנה מערכות גוף האדם ותפקודן, מהווה קורס יסודי ובסיסי להבנת הפרעות פתופיזיולוגיות ובסיסי לקביעת עקרונות הטיפול בהם.

מטרות הקורס

- * להקנות ידע על מבנה הגוף (רקמות ואברים)
- * להבין את התהליכים הפיזיולוגיים של תפקוד רקמות ואיברי הגוף

יעדי הקורס

- בסיום הקורס הסטודנט ידגים:
- * ידע בסיסי באנטומיה ופיזיולוגיה בהתאם לגוף הידע שהועבר במהלך הקורס.

שיטות הוראה

- * הרצאות פרונטליות תוך שימוש במצגות
- * ביקור במעבדת אנטומיה

דרישות הקורס

- * הנוכחות בכל השיעורים הינה חובה בהתאם לתקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.
- * עמידה בהצלחה בבחינות (ציון משוקלל עובר 60)
- * הגשת מטלות במהלך הסמסטר

דרישות קדם

אין

ציון

אנטומיה ופיזיולוגיה חלק א'

- בחינה סמסטר - 90%
- הגשת מטלות - 10%

נושאי הלימוד חלק א' (סמסטר א')

1. הקדמה:

מונחי יסוד באנטומיה ופיזיולוגיה, רמות ארגון, עמידה אנטומית, מישורים וחתכים אנטומיים, אזורי גוף וחלליו. הומיאוסטזיס (4 ש)

2. התא והרקמות:

החומרים מהם בנוי הגוף, אברוני התא ותפקידם, הקשר בין מבנה התא ותפקידו, מעבר חומרים דרך קרום התא, מבנה ה-DNA וה-RNA, חלוקת התא: מיטוזה ומיזוזה. מבנה הרקמות: האפיתל, רקמות החיבור, הכרה ראשונית עם רקמת השריר והעצבים. (20 ש)

3. מערכת ההובלה

- * הדם – מבנה ותפקוד תאי הדם, הרכב ותפקוד הפלסמה, מנגנון הקרישה, סוגי דם וקבוצות הדם.
- * המערכת הקרדיווסקולרית – מחזור הדם, מבנה ותפקוד הלב, אספקת דם לבבית, המערכת החשמלית בלב, א.ק.ג. – קצב לב, תפקוד מחזור הפעימה, תפוקת הלב, תנגודת היקפית, לחץ דם – דופק, צמיגות וזרימה, שמות כלי דם עיקריים, הבקרה העצבית על המערכת הקרדיווסקולרית.
- * מערכת הלימפה – מבנה ותפקוד האיברים הלימפתיים, הרכב וזרימת הלימפה. (24 שעות)
- *

4. מערכת הנשימה

מבנה דרכי הנשימה מהאף עד הריאות, מבנה העץ הברונכיאלי, המבנה המיקרוסקופי של הריאות, הפיזיולוגיה של הנשימה; אוורור, חילוף הגזים החיצוני וחילוף הגזים הפנימי, תפקודי ריאות ונפחי ריאה, השפעת הגיל. - (12 שעות)

5. מערכת השתן

מבנה ותפקוד הכליה; תהליכי יצירת השתן: סינון בלחץ, ספיגה חוזרת והפרשה, הבקרה על נפח השתן, מבנה מערכת השתן התחתונה: צינורות השתן (שופכנים), שלפוחית השתן וצינור השופכה; תהליך ההשתנה. מדורי נזלי הגוף, מאזן המים, החומצה והבסיס בגוף. - (12 שעות)

ספרות חובה

- Tortora G.J., Bryan H & ,Derrickson, B.H). Edition 16. (2023) *Principles of anatomy and physiology* New York, NY: John Wiley & Sons.

ספרות מומלצת

זוסמן, א. (2022). אנטומיה ופיזיולוגיה של גוף האדם. נורדיה, ישראל: הוצאת ידע, ספרות אקדמית בע"מ.

מספר קורס : 0162.1202

אנטומיה ופיזיולוגיה של האדם ב' (חלק ב')
3 ש"ס

מועד הקורס:

תשפ"ו, סמסטר ב'

שעות:

קבוצה 2 - ימי ד' 08:00-11:00

קבוצה 1 - ימי א' 11:00-14:00

מרצה:

ד"ר אריאלה זוסמן

דוא"ל: zussmanj@gmail.com

שעות קבלה:

בתיאום מראש

רציונל

הקורס, המתמקד במבנה מערכות גוף האדם ותפקודן, מהווה קורס יסוד ובסיס להבנת הפרעות פתופיזיולוגיות ובסיס לקביעת עקרונות הטיפול בהם.

מטרות הקורס

* להקנות ידע על מבנה הגוף (רקמות ואברים)

* להבין את התהליכים הפיזיולוגיים של תפקוד רקמות ואיברי הגוף

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט ידגים:

* ידע בסיסי באנטומיה ופיזיולוגיה בהתאם לגוף הידע שהועבר במהלך הקורס.

שיטות הוראה

* הרצאות פרונטליות תוך שימוש במצגות ובשלד אדם

* ביקור במעבדת אנטומיה

דרישות הקורס

* הנוכחות בכל השיעורים הינה חובה בהתאם לתקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.

* עמידה בהצלחה בבחינות (ציון משוקלל עובר 60 וגם ציון משוקלל עם הבוחן 60 ומעלה).

* סטודנט שלא עמד בהצלחה בחלק א' של הקורס לא יורשה להמשיך לחלק ב' של הקורס.

ציון:

אנטומיה ופיזיולוגיה חלק א'

- בחינה סמסטר - 100%

נושאי הלימוד חלק ב' (סמסטר ב')

1. מערכת העצבים:

ארגון מערכת העצבים, הרקמה העצבית: נירונים ותאי גליאה, הדחף העצבי, המוליכים העצביים, תפקודי חלקי המוח וחוט השדרה, תפקיד עצבי הראש, מערכת העצבים המרכזית: מוח, חוט שדרה ומעטפותיו, נוזל המוח והשדרה; מערכת העצבים ההיקפית: עצבי השדרה ועצבי הראש, מערכת העצבים האוטונומית. מבנה אברי החישה: עין, אף, אוזן ולשון. (18 ש)

2. המערכת האנדוקרינית:

מנגנוני הפעולה של הורמונים ודרכי הבקרה האנדוקרינית; הפרשה אוטוקרינית ופארה-קרינית, רשימת הבלוטות ההורמונליות וההורמונים: בלוטות יותרת המוח הקדמית והאחורית, ההיפותלמוס, בלוטת האצטרובל, התריס ויותרת התריס, הלבבל, יותרת הכליה, שחלות ואשכים. השפעות הגיל. (8 ש)

3. מערכת העיכול:

חלקי צינור העיכול, קרום הצפק, הכבד והלבבל, תהליכי העיכול: בליעה, ערבול, פירוק אנזימתי ופירוק כימי, ספיגה והוצאה; המנגנונים ההורמונליים והעצביים בבקרת תהליכי העיכול והניעות של צינור העיכול. הרכב ותפקוד מיצי העיכול השונים (8 ש)

4. מערכות הרבייה:

מערכת הרבייה הזכרית: המבנה האנטומי וההיסטולוגיה, תהליך הספרמטוגנזה, והבקרה ההורמונלית על הרבייה הזכרית. מערכת הרבייה הנקבית: האנטומיה וההיסטולוגיה, תהליך התפתחות הביצית (האואוגנזה), המחזור החודשי, הבקרה ההורמונלית על המחזור החודשי, השפעת הגיל על מערכת הרבייה הנקבית, מבנה השד והתפתחותו. תהליך ההפריה: מהמפגש בין הביצית ותא הזרע ועד השתרשות העובר בקיר הרחם. הפרופיל ההורמונלי של ההיריון. (8 ש)

ספרות חובה

- Tortora G.J., Bryan H & ,Derrickson, B.H(2023) .Edition16 .*Principles of anatomy and physiology* New York, NY: John Wiley & Sons.

ספרות מומלצת

- זוסמן, א. (2022). אנטומיה ופיזיולוגיה של גוף האדם. נורדיה, ישראל: הוצאת ידע, ספרות אקדמית בע"מ.

מספר קורס : 0162.1203
אנטומיה ופיזיולוגיה של האדם ג' (באנגלית)
2 ש"ס

מועד הקורס:

תשפ"ו, סמסטר ב'

שעות:

ימי ב' 08:00-11:00 , 11:00-14:00

מרצה:

ד"ר אריאלה זוסמן

דוא"ל: zussmanj@gmail.com

שעות קבלה:

בתיאום מראש

רציונל

הקורס, המתמקד במבנה מערכות גוף האדם ותפקודן, מהווה קורס יסודי ובסיסי להבנת הפרעות פתופיזיולוגיות ובסיסי לקביעת עקרונות הטיפול בהם.

מטרות הקורס

- * להקנות ידע על מערכת התנועה (עור, שלד ושרירים)
- * להבין את התהליכים הפיזיולוגיים של תפקוד רקמות ואיברי הגוף

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט ידגים:

- * ידע בסיסי באנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת התנועה בהתאם לגוף הידע שהועבר במהלך הקורס.

שיטות הוראה

- * הרצאות פרונטליות תוך שימוש במצגות ובשלד אדם
- * ביקור במעבדת אנטומיה

דרישות הקורס

- * הנוכחות בכל השיעורים הינה חובה בהתאם לתקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.
- * עמידה בהצלחה בבחינות (ציון משוקלל עובר 60)
- * הגשת מטלות במהלך הסמסטר .
- * סטודנט שלא עמד בהצלחה בחלק א' של הקורס לא יורשה להמשיך לחלק ב' של הקורס.

ציון

אנטומיה ופיזיולוגיה חלק א'

- בחינה סמסטר - 90%
- הגשת מטלות - 10%

נושאי הלימוד חלק ג' (סמסטר ב')

1. מערכת הכסות (עור): נספחי העור השונים: שיער, בלוטות הזיעה, בלוטות החלב והציפורניים, תפקודי העור בהגנה, רקמת השומן התת-עורית, השפעות הגיל וההזדקנות על העור שכבות העור, נספחי העור: שיער, בלוטות זיעה, בלוטות חלב וציפורניים. (4ש)
2. מערכת השלד: התאים בוני העצם והתאים ממיסי העצם, עצם דחוסה לעומת עצם ספוגית, סוגי עצמות, צמיחה של עצמות ותחזוקה במהלך החיים, ההשפעה ההורמונלית על העצם. סוגים ומבנה המפרקים: הכתף, המרפק, הירך, הברך והדסקה הבין חולייתית, מערכת השלד (שמות העצמות) (12ש)
3. מערכת שרירי השלד: הרמה התאית של השריר, מטבוליזם של שרירי שלד, מנגנון ההתכווצות של שרירי השלד, סקירה קצרה על מטבוליזם של שריר חלק ושריר הלב. הכרת רשימה חלקית של שרירי שלד. (12ש)

ספרות חובה

- Tortora G.J., Bryan H & ,Derrickson, B.H. Edition 16. (2023) *Principles of anatomy and physiology* New York, NY: John Wiley & Sons.

מס' קורס: 0162.1131

תיאוריות ומחקר באחיות

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר א', יום ד'

שעות: קבוצה 1 – 10:00-12:00; קבוצה 2 – 13:00-15:00

מרצות: ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק R.N., M.N., Ph.D. דוא"ל: radaartzi@tauex.tau.ac.il

ד"ר סיגלית ורשבסקי R.N., Ph.D. דוא"ל: sigalwar@tauex.tau.ac.il

שעת קבלה: בתיאום מראש עם המרצה

רציונל:

הקורס יתמקד ביסודות מקצוע האחות, בתיאוריות ובגישות הנבחרות, המבססות את העשייה הקלינית והמחקרית של האחים והאחיות. בנוסף, יידונו בקורס נושאים אשר התפתחו במקצוע האחות לאורך ההיסטוריה, כגון: הקוד האתי לאחים ואחיות, היבטים אתיים במקצוע האחות, חמלה וכשירות תרבותית.

מטרות הקורס:

- הכרת יסודות מקצוע האחות ורכישת שפה מקצועית.
- הכרת תיאוריות וגישות נבחרות באחות ובמחקר באחות.
- פיתוח בסיס תיאורטי לעשייה סיעודית מבוססת-ראיות, על רצף מצבי בריאות וחולי של הפרט ומשפחתו.

יעדי הקורס:

בסיום הקורס הסטודנט:

- יתאר את תולדות מקצוע האחות והשינויים שהמקצוע עבר לאורך ההיסטוריה.
- ימנה מושגים מרכזיים במקצוע האחות, כולל היבטים אתיים.
- יכיר תיאוריות ומודלים באחות כבסיס למחקר, לחינוך ולעשייה הקלינית והמחקרית.
- יגדיר מושגי יסוד המתייחסים לבריאות ורווחה של הפרט ומשפחתו.

שיטות הוראה:

- הרצאות (פרונטליות או מקוונות בהתאם למערכת השעות)
- תרגילים ודיונים בכיתה

דרישות הקורס:

- נוכחות חובה בכל המפגשים - בהתאם לתקנון תוכנית הלימודים. נוכחות בשיעורים הינה תנאי להגשה לבחינה הסופית.
- קריאת ספרות וחומרים רלוונטיים אחרים אשר יפורסמו באתר הקורס.
- עמידה בהצלחה בבחינה בציון של 60 לפחות.

דרישות קדם:

- אין

הערכת הקורס:

- מבחן מסכם - מהווה 100% מהציון הסופי בקורס, בציון עובר של 60 לפחות.

פירוט שבועי של המפגשים ותכני הקורס*:

שבוע	נושא	תכנים עיקריים	פרקים בספרות חובה
1-2	מבוא לקורס התפתחות היסטורית של מקצוע האחות	• מנהיגות ודמויות מפתח בסיעוד בעולם ובארץ • Nightingale • הגדרות במקצוע האחות, מאפייני הפרופסיה, תחומי עשייה, תפקידים וסמכויות, דימוי מקצועי	Chapter 1. Historical and Contemporary Nursing Practice, pp.28-52 Chapter 4. Values, Ethics and Advocacy, pp. 96-111
3	חינוך והכשרה של אחיות בארץ ובעולם	• תהליכי הכשרה בארץ ובעולם • Benner • מסלולי קידום במקצוע האחות	תקנות, חוזרי מנהל האחות
4	הקוד האתי לאחים ואחיות בישראל	• רישוי וחקיקה, היבטים אתיים	תקנות, חוזרי מנהל האחות, הקוד האתי לאחים ולאחיות בישראל- חוק האחות החדש
5-8	תאוריות ומודלים באחות	• גישות פילוסופיות ומדעיות והשפעתן על מקצוע האחות • Maslow • תיאוריה, מסגרת מושגית, מודל, פרדיגמה • מטא-פרדיגמות בסיעוד • Henderson • Orem • Johnson • Roper, Logan & Tierney • Peplau	Chapter 1. Historical and Contemporary Nursing Practice, pp.28-52
9	חמלה	מהי חמלה מקצועית? כיצד מתבטאת במקצוע האחות?	*חומר קריאה רלוונטי יפורסם במהלך הסמסטר
10	Care & caring	• Watson	Chapter 15. Caring, pp. 284-294
11	היבטים רב- תרבותיים באחות	• כשירות תרבותית באחות • התערבות מותאמת תרבותית באחות • Leininger	Chapter 21. Culturally Responsive Nursing Care pp. 397-417
12	עשייה קלינית מבוססת-ראיות ומחקר	• התפתחות המחקר באחות • גישות מחקר, סוגי מחקר, שיטות מחקר	Chapter 2. Evidence-based Practice and Research in Nursing, pp. 53 – 64
13	השלמות, סיכום הקורס וחזרה למבחן המסכם		

*יתכנו שינויים בתכנית ההוראה לאורך הקורס

ספרות חובה:

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2022). *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, Process and Practice* (11th ed., global ed.). Pearson Education. Available at: <https://bookshelf.vitalsource.com/reader/books/9781292359809/pageid/27>

הסתדרות האחות והאחים בישראל. (2018). הקוד האתי לאחות ולאחים בישראל. https://www1.health.gov.il/media/mfscor10/nurse_code_ethics.pdf

מנהל האחות (2024). חוזר 212/2024 ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק של האחות. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf

מנהל הסיעוד. (2018). חוזר 144/18 מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האישפוז והקהילה. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd144-018/he/files_circulars_nd ND144 2018.pdf

תקנות הרופאים – כשירויות לביצוע פעולות חריגות, תשס"א – 2001
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/98659.htm

תקנות בריאות העם (אישור תואר מומחה בסיעוד), התשע"ד – 2013
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/130215.htm

ספרות מומלצת:

Hellman, A. N. (2024). The concept analysis: An effective and important starting point in nursing research. *Journal of Radiology Nursing*, 43(1), 11-14.
<https://doi.org/10.1016/j.jradnu.2023.12.001>

Norwich University. (2024). *Nursing theories for nurse educators*. Retrieved from <https://online.norwich.edu/online/about/resource-library/5-nursing-theories-nurse-educators>

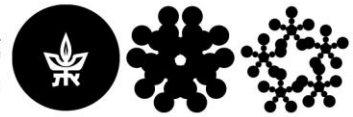
Nursing Theory. (2023). *Theories and models*. Retrieved from <https://nursing-theory.org/theories-and-models/>

Parreira, P., Santos-Costa, P., Neri, M., Marques, A., Queirós, P., & Salgueiro-Oliveira, A. (2021). Work methods for nursing care delivery. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(4), 2088. <https://doi.org/10.3390/ijerph18042088>

Shahzad, S., Ali, N., Younas, A., & Tayaben, J. L. (2021). Challenges and approaches to transcultural care: An integrative review of nurses' and nursing students' experiences. *Journal of Professional Nursing*, 37(6), 1119–1131.
<https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2021.10.001>

Roper, N., Logan, W., & Tierney, A. (1996). *The elements of nursing* (4th ed.). Churchill Livingstone.

Watson, J. (2012). *Human caring science: A theory of nursing* (2nd ed.). Jones & Bartlett Learning.

חקיקה:

https://www.nevo.co.il/law_html/law01/049_001.htm 33 סעיף 1940, פקודת בריאות העם,
פקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז - 1976, סעיפים 1,7,59
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/4803.htm
חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, התנ"ב - 1992
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/70320.htm
תקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א - 1981
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/74733.htm
תקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים), תשמ"ט - 1988
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/74747.htm
חוק זכויות החולה, תשנ"ו - 1996.
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/71833.htm

מספר הקורס 0162.1137

שיטות מחקר לסיעוד

ש"ת, 3 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה א', סמסטר א', יום ד'

שעות: 8:00-11:00 ; 12:00-15:00

anatoren@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

ד"ר ענת אורן

מרצות:

anabel@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

ד"ר אנאבל ליפסיק פרידלנדר

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

מקצוע הסיעוד כיום, בדומה למקצועות בריאות נוספים, מחייב מגוון רחב של מיומנויות וכישורים, ביניהם הערכת מידע מחקרי חדש, כבסיס להחלטות קליניות. בעולם היום, הצוות הסיעודי נדרש ללמוד באופן מתמיד ולהיות בעל יכולת לשקף, להעריך את העשייה הקלינית בהתבסס על ידע נרחב ההולך ומצטבר בנוסף נדרש הצוות המקצועי לתרום להרחבת הידע הקליני על בסיס מחקר.

תיאור הקורס

הקורס יקנה לסטודנטים מושגי יסוד בתחום המחקר המדעי בכלל, ובמחקר בתחום הסיעוד בפרט: מקורות וניסוח בעיית המחקר וההשערות, מסגרות תיאורטיות ומושגיות, דגימה, שיטות לאיסוף נתונים, מדידה – תוקף ומהימנות כלי המחקר.

מטרות הקורס

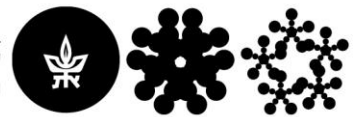
מטרתו של הקורס היא להקנות לסטודנטים מושגים בסיסיים במחקר מדעי, תוך פיתוח מיומנויות וכישורים לבצוע מחקר ולקריאה ביקורתית של מאמרים אמפיריים ודו"חות מחקר.

שיטות הוראה

- הרצאות
- תרגולים

נושאי הקורס

- נושא 1 - מבוא למחקר בסיעוד בסביבה של פרקטיקה מבוססת ראיות: המחקר בסיעוד, מקורות של ראיות במחקר בסיעוד, פרדיגמות במחקר בסיעוד
- מושגים וצעדים בסיסיים במחקר: שיטות למיון משתנים, הגדרות נומינליות ואופרציונליות, צעדים עיקריים במחקר כמותי
- נושא 2 - השלב המושגי; המשגה ותכנון: סקירה של בעיות מחקר ושאלות מחקר, תיאוריות, שימוש בתיאוריות במסגרת המחקר הכמותי והמחקר האיכותי, מטרת ההשערות במחקר הכמותי, ניסוחן ובדיקתן

- נושא 3 - השלב התכנוני: מדידה ואיכות הנתונים: מדידה, מהימנות, ותוקף
- נושא 4 – השלב התכנוני: קשר וסיבתיות במחקר כמותי: קשר סטטיסטי לעומת קשר סיבתי, תנאים לסיבתיות, משתנים מתערבים
- נושא 5 - השלב התכנוני: מערכי מחקר במחקרים כמותיים: מערכי מחקר ניסויים, דמויי-ניסוי ומערכים מתאמיים, ממד הזמן, תוקף פנימי ותוקף חיצוני
- נושא 6 - השלב התכנוני: עריכת המחקר: דגימה: אוכלוסייה, מדגם ודגימה, מערכי דגימה במחקרים כמותיים
- נושא 7 - השלב התכנוני: עריכת המחקר: שיטות איסוף נתונים: מגוון השיטות והמקורות לאיסוף נתונים במחקרים כמותיים ובמחקרים איכותיים, דיווחים עצמיים, תצפיות ומדדים ביו-פיזיולוגיים

דרישות הקורס

- הגשת מטלות במהלך הסמסטר במועדים שיקבעו.
- עמידה בבחינת סוף סמסטר (ציון עובר 60) וציון משוקלל לפחות 60 בקורס
- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.

דרישות קדם

אין

ציון הקורס

- שקלול של ציון הבחינה המסכמת (80%)
- ציוני המטלות (20%).
- * ציון עובר במבחן הינו תנאי לקבלת ציון עובר בקורס.

חומר קריאה לשיעור ולתרגיל

- בייט- מרום, ר. (2001) שיטות מחקר במדעי החברה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- Babbie, E. (2013). The Practice of Social Research (13th ed.). California: Wadsworth.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2010). *Essentials of nursing research: Appraising evidence for nursing practice* (7th ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer Health/ Lippincott Williams and Wilkins.

נושא	עמודים ב: The Practice of Babbie, Social Research	בייט – מרום שיטות מחקר במדעי החברה
מטרות המחקר החברתי, בעיות קלאסיות במחקר אמפירי ומקורות הידע	Chapter 1: 4-28	יח' 1 עמ' 1-15
תיאוריה ומחקר	Chapter 2: 29-56	יח' 1 עמ' 21-28
קשר וסיבתיות	Chapter 3: 57-75	
מערכי מחקר: ניסוי ומתאמי ממד הזמן במחקרים מתאמיים	Chapter 4: 78-103 Chapter 8: 211-234 Chapter 4: 88-91	יח' 2 עמ' 5-8, 17-25
יחידות מדידה ודגימה	Chapter 4: 82-88	יח' 1 עמ' 16-28

נושא	עמודים ב: The Practice of Babbie, Social Research	בייט – מרום שיטות מחקר במדעי החברה
	Chapter 7: 161-207	יח' 2 עמ' 1-5 יח' 2 עמ' 25-47.
איסוף נתונים: הסקר התצפית ניתוח תוכן	Chapter 9: 235-259 Chapter 10: 260-290 Chapter 11: 291-316	יח' 6 עמ' 20-56 יח' 5 עמ' 3-9, 19-32
מדידה ואיכות כלי המדידה- תוקף ומהימנות	Chapter 5: 104-127	יח' 3 עמ' 1-8. יח' 3 עמ' 9-44.

מספר הקורס : 0162.1144

מבוא לפסיכולוגיה

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א', יום א'

שעות: 09:00-11:00, 11:00-13:00

מרצה: ד"ר צורף אסף דוא"ל: assafts@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: יום א' 13:00, בתאום מראש

רציונל

הקורס יקנה הכרות עם מושגי יסוד, תחומי יישום ומחקר בפסיכולוגיה ויאפשר להבין התנהגות אנושית ובמיוחד תופעות פסיכולוגיות בהקשרים בריאותיים. יושם דגש על היבטים פסיכולוגיים בעשייה, בהתמודדות ובחשיבה הסיעודית היומיומית.

מטרות הקורס

היכרות עם ענפי הפסיכולוגיה העיקריים; הכרת הגישות התיאורטיות המרכזיות בה והבנת ההבדלים ביניהן; פיתוח היכולת לפרש ולנתח מצבים אנושיים במונחים פסיכולוגיים, הקורס מקנה בסיס ידע להמשך למידה בקורסים ספציפיים יותר בפסיכולוגיה.

יעדי הקורס

רכישת ידע במושגי יסוד ובתיאוריות מרכזיות בתחום הפסיכולוגיה והבנת הקשר שלהם לעשייה הסיעודית.

שיטות הוראה

הרצאה פרונטלית ודיונים בכיתה.

דרישות הקורס

הנוכחות בשיעורים היא חובה על פי תקנון התוכנית. נוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה.

דרישות קדם

אין

ציון

- בחינה מסכמת - 100%
- ציון עובר – 60 לפחות.

נושאי השיעורים

* סדר השיעורים עלול להשתנות

שבוע	נושאי הלימוד	קריאה
1-2	מהי פסיכולוגיה, מטרות הפסיכולוגיה, חשיבות הפסיכולוגיה בהקשר לסיעוד. גישות מרכזיות בפסיכולוגיה	גרג וזימברדו, פרק 1
3-4	למידה והתנהגות	גרג וזימברדו, פרק 6
5	מושגי יסוד בפסיכולוגיה התפתחותית	גרג וזימברדו, פרק 10
6	זיכרון	גרג וזימברדו, עמ' 318-336
7	מוטיבציה והענות לטיפול	גרג וזימברדו, פרק 11
8	רגשות ולחץ	גרג וזימברדו, פרק 12
9	פסיכולוגיה רפואית	גרג וזימברדו, עמ' Walker 653-670, פרק 7
10	תעלומת הפלסבו והתמודדות עם כאב	Walker, פרק 10
11	תיאוריות אישיות – הגישה הפסיכודינמית ומעבר לה	גרג וזימברדו, פרק 13
12	הפרעות פסיכולוגיות שכיחות	גרג וזימברדו, פרק 14
13	פסיכולוגיה חיובית, השלמות וסיכום	-

ספרות חובה

- גריי ר., בייט-מרום ר. (2017). *מבוא לפסיכולוגיה*. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. כרך א' וב' פרקים: 1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14.
- O'Kane, D. (2024). *Psychology for health professionals* (2nd Ed). Elsevier Health Sciences.

ספרות מומלצת

- Llewellyn, Carrie. *Cambridge Handbook of Psychology Health and Medicine*. Edited by Carrie Llewellyn, Third edition., Cambridge University Press, 2019. (Ebook) (Chapters: 18, 19, 21, 30).
- Walker, J. (2012). *Psychology for nurses and the caring professions*. McGraw-Hill Education (UK). (Ebook) (Chapters: 6,7,10).

מספר קורס 0162.1110

פרמקולוגיה

שיעור ותרגיל, 5 ש"ס

<u>מועד הקורס</u>		תשפ"ו, שנה א', סמסטר ב'	
<u>שעות</u>		שעור	
קבוצה א' – 13:00-17:00	יום א'		
קבוצה ב' – 14:00-18:00			
16:00-18:00	יום ד'	תרגיל	
angellruban@tauex.tau.ac.il	דוא"ל:	ד"ר אנג'לה רובן	<u>מרכזת התחום</u>
HillaKontente@gmail.com	דוא"ל:	ד"ר הילה קונטנטה	<u>מרצה</u>
		(קבוצה א')	
Fanny.Ofek@gmail.com	דוא"ל:	ד"ר פאני אופק	
		(קבוצה ב')	
		בתיאום מראש	<u>שעות קבלה</u>
		הכרת תרופות וחומרי רפואה חיונית הן להשכלה והן לחינוך המקצועי של הלומדים לתואר בוגר בסייעוד.	<u>רציונל</u>
		היכרות עם המושג תרופה, הבנת מנגנוני הפעולה של תרופות כבסיס לטיפול מושכל ונכון במצבי מחלה שונים. הכרת התרופות הנפוצות למצבי מחלה שכיחים, האמצעים להפחתת הרעילות ותופעות לוואי, התאמה מרבית של תרופה לחולה הספציפי.	<u>מטרות הקורס</u>
		חשיפה למושגי היסוד בפרמקולוגיה תוך הבנת שיקולי הטיפול והניטור התרופתי. הקניית ידע שיאפשר לסטודנט לקשור בין מצבי החולי השונים לבין הטיפול התרופתי. הקניית ידע שיאפשר לצפות ו/או לזהות תופעות הלוואי ואינטראקציות בין תרופתיות.	<u>יעדי הקורס</u>
		• הרצאות • תרגילים ולומדות ממוחשבים	<u>שיטות הוראה</u>
		• נוכחות בהרצאות ובתרגילים: הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון. ההיעדרות המותרת מהשיעורים היא עד 20% מהשיעורים (כולל היעדרויות מוצדקות). • מעבר הבחינה הסופית בציון של לפחות 60.	<u>דרישות הקורס</u>
		קורס כימיה וביוכימיה וקורס אנטומיה ופיזיולוגיה	<u>דרישות קדם</u>
		הציון הסופי של הקורס מורכב על פי הפירוט הבא:	<u>ציון</u>
		• 85% - בחינה סופית בציון של לפחות 60. • 15% - ממוצע ציונים של סך כל התרגילים (ציון של התרגילים ישוכלל עם ציון הסופי רק למי שקיבל ציון של 60 ומעלה בבחינה הסופית). תרגילים יבצעו	

בערכת מודל בדומה למבחן הממוחשב עם ציון הממוחשב בסיום התרגיל. על התלמידים לסיים את התרגיל תוך שבוע מפתחתו.

נושאי השיעורים		
1	מבוא כללי	הגדרת תרופה, השפעותיה, שמות של תרופות.
2	תנועת התרופה בגוף	פרמקוקינטיקה שלבי הספיגה, הפיזור והפינוי. פינוי כלייתי ומטבוליזם בכבד.
3	מנגנוני פעולה של תרופות	פרמקודינמיקה רצפטורים וסוגי הרצפטורים, אנזימים ספציפיים. תופעות לוואי של תרופות.
4	התערבות תרופתית במערכת העצבים האוטונומית	- המערכת הפרא סימפתטית, אצטילכולין כנוירורנסמיטר, אגוניסטים ואנטגוניסטים כולירגיים כתרופות. - המערכת הסימפתטית, נוראדרנלין כנוירורנסמיטר, אגוניסטים ואנטגוניסטים אדרנרגיים כתרופות.
5	משככי כאב	אופיואידים, מעכבי COX
6	תרופות לטיפול במחלות דרכי הנשימה	אסטמה מחלת ריאות חסימתית כרונית
7	תרופות לטיפול ביתר לחץ דם	
8	תרופות לטיפול במחלת לב איסכמית	
9	תרופות לטיפול באי ספיקת לב	
10	תרופות להפרעות קצב לב	
11	תרופות לטיפול בסוכרת	
12	אנטיביוטיקות	
13	תרופות נוגדות קרישת דם	

נושאי התרגילים

1. פרמקוקינטיקה
2. פרמקודינמיקה
3. תרופות לטיפול ביתר לחץ הדם
4. תרופות למחלת לב איסכמית ואי ספיקת לב
5. לומדת תרופות לטיפול בסוכרת
6. לומדת תרופות אנטי בקטריאליות

ספרות חובה

- Comerford, K. (Ed.) (2025-6). Nursing Drug Handbook. Philadelphia, PA: Wolters

ספרות מומלצת

www.ForteBook.co.il	ה.קונטנטה (2024)	פורטה – ספר כיס על תרופות
תל אביב: דיונון מבית פרובוק בע"מ. (זמין אונליין בקישור הבא: https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100901382	מזרחי, י. (2013)	המדריך השלם בפרמקולוגיה (מהדורה חמישית).
Pharmacology. International Edition:	Lippincott Williams & Wilkins. Harvey, R.A. (Ed.). (2011)	Lippincott's illustrated reviews. (5th Ed.)
New York, NY: McGraw-Hill.	Brunton, L., Knollman, B. (2023).	Goodman & Gilman's. The pharmacological basis of therapeutics. (14th ed.)2023
International Edition: McGraw Hill Companies, Inc.	Todd W. Vanderah (2024).	Katzung 's Basic and clinical Pharmacology. (16th ed.) 2024
Herzliya, Israel: Shirol	Bergman, S.H. (Ed.) (2014)	Medic: updated bi-monthly list of drugs
International Edition:	Lippincott Williams & Wilkins. (2009)	Clinical pharmacology made incredibly easy (3rd ed.)
St. Louis, MO: Elsevier Mosby.	McKenry, L.M., Tessier, E.G., & Hogan, M.A. (2006).	Mosbey's pharmacology in nursing. (22nd ed.)

מידע תרופתי באינטרנט

- <http://www.rxlist.com>
- <http://www.clalit.co.il> (אתר של קופת חולים כללית)
- <http://health.gov.il> (אתר של משרד הבריאות)

מספר הקורס 0162.1139

מבוא לסטטיסטיקה וניתוח נתונים

מועד קורס: סמסטר ב'
שעות: א' 8:00 - 11:00 או א' 10:00-13:00 ובתאריכים שיקבעו מראש גם בימי ד' בין 16:00- 18:00
תרגיל: בימי ב' בין 10:00-12:00 או בין 14:00-16:00

anabel@tauex.tau.ac.il
anatore@tauex.tau.ac.il

מרצות: ד"ר אנאבל ליפסיק- פרידלנדר
ד"ר ענת אורן
מתרגלים: גב. מירה אסעד
מר. קורן סלומון
מר. שרבל עיד

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

ידע והבנה של ניתוח מחקר ונתונים סטטיסטיים הוא מרכיב חיוני של כל דיסציפלינה אקדמית. אותו הדבר חל על סיעוד. על מנת שמטפל מיומן יוכל לבצע מחקר באופן עצמאי, או כחלק מצוות רב תחומי, עליו להכיר ולהבין את התהליכים הסטטיסטיים העומדים מאחורי תהליכים אלה ולהיות מסוגל לבצעם באמצעות התוכנות הסטטיסטיות המיועדות לכך.

מטרת הקורס: להקנות מושגי יסוד בניתוח כמותי של נתונים: תיאור, ניתוח והסקה סטטיסטית, תוך פיתוח המיומנות לבצע זאת באופן עצמאי על ידי שימוש בתוכנה SPSS.

משך הקורס: 3 שעות הרצאה; 2 שעות תירגול (בחדרי מחשב)

דרישות הקורס/מטלות: כל שבועים תהיה מטלה בסטטיסטיקה וכ-4 פעמים בסמסטר ינתן תרגיל ב-SPSS

הרכב הציון הסופי:

- 1- בסוף הסמסטר בחינה מסכמת בסטטיסטיקה –80%
- 2- מטלות ותרגילים- 20% (לתרגילים יהיה ציון אך על מנת לקבל את מלאו הנקודות עבור התרגיל יש צורך רק בציון עובר)

תוכנית הקורס

1- הכרת התוכנה SPSS: פתיחת קובץ נתונים, מבנה קובץ, הגדרת משתנים, פקודות: COMPUTE, SELECT, RECODE.

2- סטטיסטיקה תאורית:

1.2- מיון משתנים, לוחות שכיחות, תיאור גרפי של נתונים
ביצוע באמצעות SPSS

2.2- מדדי מרכז: ממוצע, חציון ושכיח

ביצוע באמצעות SPSS

3.2- מדדי פיזור: טווח, תחום בין רבעוני, סטית תקן

ביצוע באמצעות SPSS

2.4- מדדי מיקום יחסי: אחוזונים וציוני תקן

ביצוע באמצעות SPSS

2.5- התפלגות נורמלית והתפלגות נורמלית סטנדרטית

ביצוע באמצעות SPSS

2.6 – מדדי קשר: מתאם פרסון, מתאם ספרמן ומתאם קרמר: חישוב והצגה גרפית

3- סטטיסטיקה הסקית

3.1- משפט הגבול המרכזי והתפלגות הדגימה לגבי הממוצע

3.2- משמעות של אמידה באמצעות רווח בר סמך

3.3- בדיקת השערות על מדגם אחד

א- בדיקת השערות על ממוצע באוכלוסייה כאשר השונות ידועה

ב- בדיקת השערות על ממוצע באוכלוסייה כאשר השונות לא ידועה

ביצוע באמצעות SPSS, פקודה ONE SAMPLE T-TEST

3.4- בדיקת השערות על שני מדגמים: תלויים ובלתי תלויים

ביצוע באמצעות SPSS, פקודה INDEPENDENT SAMPLE T TEST-ו SAMPLES PAIRED T-TEST

3.5- קשר בין משתנים

מבחן חי בריבוע, מקדמי מתאם פירסון וספרמן

ביצוע באמצעות SPSS, פקודה CROSSTABS, SCATTERPLOT, CORRELATION

ביבליוגרפיה

אייזנברג, ר., תש"ן, סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים, חלק א' ירושלים: אקדמון.

בייט-מרום, ר. 1987. מבוא לסטטיסטיקה. תל-אביב: עם עובד.

ברק, נ. וקופמן ה. (2000). SPSS לחלונות – מדריך לסטודנט. ירושלים: אקדמון.

זמיר, ש. ובייט-מרום, ר. 1993 מבוא לסטטיסטיקה לתלמידי מדעי החברה - א', כרך ראשון, סטטיסטיקה תיאורית, יחידות 1-5, רמת-אביב, האוניברסיטה הפתוחה.

שריד, מ. ושריד, י. (2005). המדריך העברי למשתמש בתוכנת SPSS לחלונות (מדורה שלישית). חיפה.

Agresti, A., & Finlay, B. (1997). Statistical Methods for the Social Sciences (Third edition). Prentice-Hall.

Brace, N., Kemp, R., Snelgar, R. (2000). SPSS for Psychologists, A Guide to Data Analysis Using SPSS Windows, MacMillan Press LTD, London.

Bryman, A., & Cramer, D. (2001). Quantitative data analysis: With SPSS release 10 for Windows. London: Routledge.

Cohen, J., Cohen, P., West, S. G., & Aiken, L. S. (2003). Applied multiple regression / correlation analysis for the behavioral sciences, 3rd ed. Hillsdale: Erlbaum.

Field, A., (2000), Discovering Statistics Using SPSS for Windows, London: Sage Publications.

מספר קורס : 0162.1116

פתולוגיה כללית וספציפית

2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר ב, ימי שני בין השעות: 12:00-14:00, 14:00-16:00 תוכנית כללית

מרצה הקורס: ד"ר גיתית אטלי

מייל : gattali@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

הקורס בפתולוגיה מקשר בין מדעי היסוד לבין הנושאים הקליניים ומורכב משני חלקים עיקריים: פתולוגיה כללית ופתולוגיה ספציפית. הפתולוגיה הכללית עוסקת בתהליכים שונים, סיבותיהם, ומנגנוניהם באיברים וברקמות הפתולוגיה הספציפית עוסקת בתהליכים ומחלות מערכתיות בגוף האדם.

מטרות הקורס

1. להגדיר מושגים בסיסיים בפתולוגיה
2. להקנות ידע והבנה של הקשר שבין שינויים פתולוגיים וסימנים קליניים.
3. להסביר:
 - 3.1 תהליכי חולי שונים, על ביטוייהם באברים וברקמות השונות
 - 3.2 סיבות לתהליכים אלה
 - 3.3 מנגנונים וצורת התפתחותם של התהליכים

יעדי הקורס

1. הסטודנט ידע להגדיר מושגים בסיסיים בפתולוגיה
2. הסטודנט ידע להסביר ולתאר את הקשר שבין שינויים פתולוגיים, הפרעות בפעילות פיזיולוגית שלהם וסימנים קליניים.
3. הסטודנט ידע להסביר:
 - 3.1 תהליכים חולניים שונים על ביטוייהם
 - 3.3 את המנגנונים של אותם תהליכים וצורת התפתחותם עם הזמן.

שיטות הוראה

הרצאות ודיונים, המחשה בעזרת מצגות וסרטים

דרישות קדם

אין

דרישות הקורס

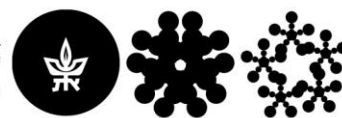
נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון.

הערכת הקורס

בחינה מסכמת – ציון עובר 60.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן
1	הקדמה לפתולוגיה – מושגי יסוד
2	הקדמה לפתולוגיה – מושגי יסוד
3	מנגנוני הסתגלות תאית
4	מנגנוני הסתגלות תאית
5	פציעה תאית ומות תאי
6	פציעה תאית ומות תאי
7	הדלקת החרیפה והכרונית
8	תהליכי ריפוי רקמות, פיברוזיס והתחדשות תאים
9	הפרעות המודינמיות: פקקת, תסחיף, בצקות, גודש, דימומים וסוגי הלב
10	הפרעות המודינמיות: פקקת, תסחיף, בצקות, גודש, דימומים וסוגי הלב
11	מחלות כלי דם ולב
12	גידולים שפירים וממאירים – מאפיינים, נומנקלטורה ודרכי פיזור הגרורות
13	גידולים שפירים וממאירים – מאפיינים, נומנקלטורה ודרכי פיזור הגרורות

ספרות מומלצת:

Kumar, V., Cortan, R.S., Robbins, S.L. (eds). (2025). *Robbins and Cotran: Pathologic basis of Disease*, 11th ed. St. Louis, MO: W.B. Saunders.

מספר קורס 0162.1132

מודלים בקבלת החלטות

2 ש"ס

מועד הקורס: שעות: מתאמת: shsarital@clalit.org.il	תשפ"ו, שנה א' סמסטר א' יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר שפיר שרית – RN, MA כללית האקדמיה לסיעוד, קמפוס רבין (דינה) דוא"ל:	ראשות החטיבה: גבאי עדנה - RN, MN ביה"ס האקדמי לסיעוד, שיינברון דוא"ל:
ednag@tlvmc.gov.il ramh@hymc.gov.il	דוא"ל: דוא"ל:	רם חשן גרא - RN, MA ביה"ס האקדמי לסיעוד, הלל יפה
revitalsh1@clalit.org.il	דוא"ל:	רויטל שבתאי RN, MA כללית האקדמיה לסיעוד, קמפוס מאיר
Naama.sanders@sheba.health.gov.il	דוא"ל:	סנדרס נעמה – RN, MA ביה"ס האקדמי לסיעוד, שיבא
Sara@wns.gov.il	דוא"ל:	ד"ר שרה ג'ברין - RN, PhD ביה"ס האקדמי לסיעוד, וולפסון

רציונל

אחיות נדרשות לקבל החלטות עליהן מתבססת העשייה המקצועית בכל תחומי המקצוע. כאשר מדובר בטיפול ההחלטות חייבות להתבסס על בסיס איסוף נתונים אודות המטופל, תוך קביעת תכנית טיפול המותאמת לצרכיו. מיצוי האחריות המקצועית בקבלת החלטות מחייב חשיבה קריטית, פיתוח מנגנוני בקרה ורפלקסיה.

מטרת הקורס

הכרת מודלים בקבלת החלטות של חשיבה קריטית, כבסיס לתהליך קבלת החלטות בעשייה הסיעודית.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים יכירו את מושגי היסוד: אומדן, איבחון, תכנון, התערבות, הערכה, רישום ודיווח וידעו לבצע הלכה למעשה תהליך קבלת החלטות בסיעוד בהתבסס על עקרונות החשיבה הביקורתית.

שיטות הוראה

הרצאות, למידה עצמית

דרישות הקורס

נוכחות חובה בשיעורים על פי תקנון התוכנית

דרישות קדם

אין

ציון

מבחן מסכם – ציון עובר 60

נושאי השיעורים

נושא	תכנים	פרקים בספרות חובה
חשיבה ביקורתית	- מיומנויות, גישות ומרכיבי חשיבה קריטית - יישום חשיבה קריטית בסיעוד - פיתוח מיומנויות של חשיבה קריטית	- Berman et al., (2021). - Ch. 9: Critical Thinking and Clinical Reasoning
תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות בסיעוד, רישום ודיווח	- אומדן - איבחון - תכנון - התערבות - הערכה - עקרונות ברישום ודיווח	- Berman et al., (2021). - Ch. 10: Assessing - Ch. 11: Diagnosis - Ch. 12: Planning - Ch. 13: Implementing and Evaluating - Ch. 14: Documenting and Reporting
סיכום שעות ההוראה : 14 שעות		

ספרות חובה

Berman, A., Snyder, S.J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of Nursing*

(11th ed.). New Jersey, NY: Prentice Hall.

חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס

נושא ההוראה	שם הנוהל/הנחייה/חוק	מקור וסימוכין
	משרד הבריאות (2019). "תהליך העברת משמרת מקל – במערכ האישפוז והקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 151/2019.	https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd151-2019/he/files_circulars_nd_ND151_2019.pdf
	משרד הבריאות (2016). "הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שיחרור ממוסד רפואי – עידכון חוזר 2016"; חוזר מנהל הסיעוד 118/16.	https://www.health.gov.il/hozer/ND118_2016.pdf

ספרות מומלצת

Carpenito, L.J. (2016). *Nursing diagnosis. Application to clinical practice* (15th ed.). Lippincott.

Doenges, M.E., Moorhouse, M.F., Murr, A.C., & Geissler-Murr, A. (2016). *Nursing diagnosis manual: Planning, individualizing and documenting client care* (5th ed.). Davis Co.

Potter, P. (2016). *Basic nursing: Critical thinking approach*. (9th ed.). Mosby.

מספר הקורס 0162.1133

כלי אומדן

שיעור, 3 ש"ס

	מועד הקורס:	תשפ"ו, שנה א' סמסטר א'
	שעות:	יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר
	מתאמת:	שפיר שרית – RN, MA כללית האקדמיה לסייעוד, קמפוס רבין (דינה)
shsarital@clalit.org.il	דוא"ל:	
	ראשות החטיבה:	גבאי עדנה - RN, MN ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיינברון
ednag@tlvmc.gov.il	דוא"ל:	
		ראם חשן גרא - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, הלל יפה
ramh@hymc.gov.il	דוא"ל:	
		רויטל שבתאי RN, MA כללית האקדמיה לסייעוד, קמפוס מאיר
revitalsh1@clalit.org.il	דוא"ל:	
		סנדרס נעמה – RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיבא
Naama.sanders@sheba.health.gov.il	דוא"ל:	
		ד"ר שרה ג'ברין - RN, PhD ביה"ס האקדמי לסייעוד, וולפסון
Sara@wns.gov.il	דוא"ל:	

רציונל

הקורס יעסוק במיומנויות אומדן השונות והמגוונות המהוות את הבסיס לעשייה המקצועית, תוך הדגשת עקרונות העשייה ורציונל לביצוע.

מטרת הקורס

הכרת כלי אומדן בעשייה סיעודית, ברצף מצבי בריאות וחולי.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים ירכשו מיומנויות אומדן הרלוונטיות לעשייה סיעודית.

שיטות הוראה

- הרצאות
- הדגמה ותרגילים

דרישות הקורס

השתתפות חובה בכל השיעורים על פי תקנון התוכנית קריאת ספרות חובה

דרישות קדם

אין

ציון

מבחן מסכם – ציון עובר 60

נושאים	תכנים	פרקים בספרות
אומדן סימנים חיוניים	חום, דופק, נשימה, לחץ דם, ריווי חמצן.	- Berman et al., (2021). - Ch. 28: Vital Signs,
12 שעות		
אומדן עור	אומדן פיזיקלי של העור, שלמות העור, אומדן פצעים ופצעי לחץ, עקרונות מניעה וטיפול בהם.	- Berman et al., (2021). - Ch. 29: Health Assessment Skin, - Ch. 36: Skin Integrity and Wound Care,
10 שעות		
בטיחות פיזית ובקטריאלית	סוגי זיהומים, שרשרת הדבקה, מניעת זיהומים (Asepsis), היגיינת ידיים, אמצעי הגנה סטנדרטיים (Standard Precautions), בידוד, סוגים ועקרונות דרכי התמגנות. שדה סטרילי. גורמים המשפיעים על בטיחות פיזית, גורמי סיכון ברצף החיים, עקרונות הבטחת בטיחות במערכת הבריאות.	- Berman et al., (2021). - Ch. 31: Asepsis, - Ch. 32: Safety,
12 שעות		
יציבה וניעות	גורמים המשפיעים על התנועה, אומדן יציבה, סיבוכי חוסר ניעות ומניעתם תוך הקפדה על עקרונות הבטיחות של המטפל	- Berman et al., (2021). - Ch. 44: Activity and Exercise,

	בניעות המטופל.	
2 שעות		
- Berman et al., (2021). - Ch. 33: Hygiene,	גורמים המשפיעים על דפוסי ההיגיינה, אומדן, דרכים ואמצעים לשמירת ההיגיינה האישית של המטופל. עקרונות הרחצה, דגשים והנחיות.	היגיינה
2 שעות		
- Berman et al., (2021). - Ch. 45: Sleep,	פיזיולוגיה של שלבי השינה, הגורמים המשפיעים, הפרעות שכיחות בשינה, אומדן, מניעה וטיפול בבעיות השינה, היגיינת שינה.	מנוחה ושינה
2 שעות		
סיכום שעות ההוראה: 40 שעות		

ספרות חובה

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of nursing:*

Concepts, process, and practice (11th ed.). Pearson Education.

חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס

יציבה וניעות	
https://www.health.gov.il/hozer/ND55_03.pdf	משרד הבריאות (2003). איתור חולים הזקוקים לעזרה בניידות; חוזר מנהל הרפואה 55/2003.
בטיחות פיזית	
https://www.health.gov.il/hozer/ND145_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 145/2019.
https://health.gov.il/hozer/mr15_2009.pdf	משרד הבריאות (2009). החלטה להגבלה פיזית או התרת הגבלה לצורך מתן טיפול רפואי; חוזר מנהל הרפואה 15/2009.
בטיחות בקטריאלית	
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr24-2009/he/files_circulars_mr_mr24_2009.pdf	משרד הבריאות (2018). היגיינת ידיים במוסדות רפואיים; עדכון לחוזר מנהל הרפואה 24/2009.

https://www.health.gov.il/hozer/mr10_2010.pdf	משרד הבריאות (2010). אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים; חוזר מנהל הרפואה 10/2010.
פצעים	
https://www.health.gov.il/hozer/ND153_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז ובקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 153/2019.
https://www.health.gov.il/hozer/ND126_2017.pdf	משרד הבריאות (2017). החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצע לחץ מדרגה ראשונה ושנייה; חוזר מנהל הסיעוד 126/2017.
https://www.health.gov.il/hozer/ND166_2020.pdf	משרד הבריאות (2020). החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי דרגות 3 - 4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל הסיעוד 166/2020.
המחלקה להנחיות מקצועיות, מנהל האחיות, משרד הבריאות (2025). ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחיות המוסמכות; חוזר 234/2025. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd-234-2025/he/files_circulars_nd_nd234-2025.pdf	

ספרות מומלצת

Flynn, M., & Mercer, D. (2018). *Oxford handbook of adult nursing* (2th ed.). Oxford University Press.

מספר קורס 0162.1134

בדיקת עזר ואבחון

שיעור, 2 ש"ס

	מועד הקורס:	תשפ"ו, שנה א' סמסטר ב'
	שעות:	יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר
	מתאמת:	שפיר שרית – RN, MA כללית האקדמיה לסייעוד, קמפוס רבין (דינה)
shsarital@clalit.org.il	דוא"ל:	
	ראשות החטיבה:	גבאי עדנה – RN, MN ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיינברון
ednag@tlvmc.gov.il	דוא"ל:	
		ראם חשן גרא – RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, הלל יפה
ramh@hymc.gov.il	דוא"ל:	
		רויטל שבתאי RN, MA כללית האקדמיה לסייעוד, קמפוס מאיר
revitalsh1@clalit.org.il	דוא"ל:	
		סנדרס נעמה – RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיבא
Naama.sanders@sheba.health.gov.il	דוא"ל:	
		ד"ר שרה ג'ברין – RN, PhD ביה"ס האקדמי לסייעוד, וולפסון
Sara@wns.gov.il	דוא"ל:	

רציונל

אבחון מצב המטופל מאפשר לבסס החלטות על עשייה המקצועית. במהלך הקורס ילמדו בדיקות עזר וכלי אומדן כבסיס לאבחון רפואי וסייעודי של המטופל

מטרת הקורס

הקניית בסיס ידע תיאורטי ומיומנויות לצורך ביצוע אומדנים ובדיקות עזר למטופלים ברצף מצבי הבריאות של הפרט ומשפחתו.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים:

- ירכשו מיומנויות אומדן הרלוונטיות לעשייה סיעודית
- יכירו בבדיקות עזר לצורך אבחון במצב המטופל
- יבינו את תפקיד האחיות בתהליכי אבחון כמו: עקרונות הכנה, הדרכה ומעקב

שיטות הוראה

- הרצאות
- הדגמה ותרגול

דרישות הקורס

נוכחות חובה בשיעורים ובתרגולים על פי תקנון התוכנית.

דרישות קדם

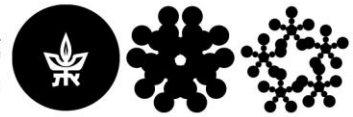
אין

ציון

מבחן מסכם – ציון עובר 60

נושאי השיעורים

נושאי הקורס	תכנים	פרקים בספרות
אומדן פיזיקלי	מטרות ביצוע אומדן הפיזיקלי, הכנת המטופל והסביבה לבדיקה, שיטות הבדיקה: הסתכלות, מישוש, ניקוש והאזנה. אומדן פיזיקלי של בית חזה: קולות נשימה, מבנה בית חזה הסתכלות, מישוש, ניקוש והאזנה, בדיקת Fremitus. אומדן פיזיקלי לב וכלי דם: האזנה, מישוש וניקוש. אומדן כלי דם מרכזיים ופריפריים. אומדן פיזיקלי בטן: הסתכלות, האזנה, מישוש וניקוש. אומדן נירולוגי: סטטוס מנטלי (שפה, אוריינטציה, זיכרון, טווח קשב ויכולת חישוב), Mini Mental State Examination, רמת הכרה - Glasgow Coma Scale, תפקוד מוטורי, תפקוד סנסורי.	• Berman et al., (2021). • Ch. 29: Health Assessment, • Berman et al., (2021). • Ch. 38: Sensory Perception,
14 שעות		
כאב	מבוא לכאב, פתופיזיולוגיה של כאב, אומדן ועקרונות	• Berman et al., (2021).

נושאי הקורס	תכנים	פרקים בספרות
	הטיפול בכאב.	Ch. 30: Pain Management,
6 שעות		
בדיקות עזר ואבחון	סיוע באומדן ואבחון מצבו רפואי של המטופל בעזרת בדיקת דם, איסוף דגימות של נוזלי גוף, טכניקות להסתכלות ישירה ובלתי ישירה על איבר ו/או תפקוד מערכות הגוף, ניקור/ ביופסיה של נוזל או רקמה, ביצוע בדיקות דימות (CT, MRI, US, PET). מטרות ביצוע הבדיקות, הסכמת המטופל, הכנה ומעקב סיעודי אחר המטופל לפני הבדיקה, במהלכה ולאחריה.	- Berman et al., (2021). - Ch. 34: Diagnostic Testing,
6 שעות		
סיכום שעות ההוראה: 26 שעות		

ספרות חובה

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process, and practice* (11th ed.). Pearson Education.

חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס

בדיקות עזר ואבחון	
https://www.nevo.co.il/law_html/law00/71833.htm	חוק זכויות החולה- התשנ"ו 1996.
כאב	
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd155-2019/he/files_circulars_nd_ND155_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). אומדן, מניעה וטיפול בכאב ע"י אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 155/2019.
המחלקה להנחיות מקצועיות, מנהל האחות, משרד הבריאות (2025). ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחיות המוסמכות; חוזר 234/2025. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd-234-2025/he/files_circulars_nd_nd234-2025.pdf	

ספרות מומלצת

Bickley, L. S., Szilagyi, P. G., & Hoffman, R. M. (2021). *Bates' guide to physical examination and history taking* (13th ed.). Wolters Kluwer.

Ignatavicius, D. D., Workman, M. L., & Rebar, C. R. (2021). *Medical-surgical nursing: Concepts for interprofessional collaborative care* (N. M. Heimgartner, Ed.; 10th ed.). Elsevier.

מספר קורס : 0162.1234

מיומנויות תמיכה יעוץ והדרכה א'

3 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר ב', יום ושעה מותאמים לתוכניות בתי הספר

מרכזות:

yael.shallish@sheba.health.gov.il	דוא"ל:	ד"ר שליש יעל - RN, PHD ביה"ס האקדמי לאחיות, ע"ש זיוה טל
angela@wns.gov.il	דוא"ל:	גב' גולדשטיין אנג'ליקה - RN, MA ביה"ס האקדמי לאחיות, וולפסון
Nanah@clalit.org.il	דוא"ל:	חיילי ננה - RN, MA, NP ביה"ס האקדמי לאחיות דינה
Orita@hy.health.gov.il	דוא"ל:	עקריש אורית - RN, MA ביה"ס האקדמי לאחיות, פט מתיוס
sabradaqa@gmail.com	דוא"ל:	סברה אבואלהיגא דקה - RN, MA ביה"ס האקדמי לאחיות, מאיר
reutsnir864@gmail.com	דוא"ל:	רעות שניר - RN, MA ביה"ס האקדמי לאחיות, שיינברון

שעות קבלה: בתיאום מראש

רצינול

קיימת הכרה בחשיבותה של גישת ה"מטופל ומשפחתו במרכז" והתאמת שירותי הבריאות לגישה זו. המטופל הינו אינדיבידואל ייחודי שמצבו המורכב מושפע מהיבטים הביו פסיכוסוציאליים. לקיום אינטראקציה משמעותית ואפקטיבית על האחות להיות בעלת מודעות עצמית ומיומנויות תקשורת יעילה הכוללות: עזרה לזולת, חמלה, אמפטיה כשירות תרבותית ולפתח גישה של תמיכה יעוץ והדרכה המתחשבות בייחודיותו של המטופל

מטרות הקורס

מטרת הקורס היא הקניית ידע והבנת גישת ה"מטופל ומשפחתו במרכז" על כלל מרכיביה .

1. לפתח מודעות עצמית לדפוס התקשורת הבין אישית של הסטודנט ושל אחרים והשפעתם על יחסי מטפל במטרה לפתח דפוסים ומיומנויות של תקשורת יעילה המקדמת את הגישה "המטופל ומשפחתו במרכז".
1. לחזק מיומנויות תקשורת יעילה ואפקטיבית והבנת צרכיו של המטופל ומשפחתו בהיבט הבין פסיכוסוציאלי הכוללים אמפטיה וחמלה

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יפתח חשיבה מקדמת גישת המטופל ומשפחתו במרכז באמצעות שיח על אמונות, ערכים, קבלת השונה.
- יזהה חסמים אישיים: אמונות, מחשבות, דעות קדומות, והשפעתם על התנהגות אישית ומקצועית, להכיר מאפיינים ושלבים של הקשר הטיפולי ולפתח מיומנויות תקשורת אפקטיבית כמו: הקשבה פעילה, אמפטיה וחמלה
- יפתח כשירות תרבותית תוך מתן כבוד לדעות שונות ולשונות תרבותית
- יבצע ריאיון המבוסס על מיומנויות של תקשורת יעילה
- יכיר תיאוריות ועקרונות בהדרכת מטופלים

שיטות הוראה

הוראה פרונטלית וסימולציה

דרישות הקורס

נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית

הערכת הקורס

- מבחן המהווה 90% -ציון נמוך מ-60 מהווה כישלון בקורס
- תרגיל המהווה 10% מהציון - (אי הגשת התרגיל עלולה להוביל לכישלון בקורס)

פירוט המפגשים ותכני הקורס

נושא	תכנים	פרקים בספרות החובה
תקשורת אפקטיבית ויעילה	גישת המטופל ומשפחתו במרכז ערכי המקצוע כבוד ואנושיות, שיתוף, אכפתיות הקשבה וחמלה	• משרד הבריאות (2016). • תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל. פרק 2
	אמפטיה ועזרה לזולת במפגש עם המטופל מיומנויות ה - Caring	Ch 15 -Caring Ch 16 -Communication • Berman, Snyder, & Frandsan. (2021).
מודעות עצמית של האחות באינטראקציה עם המטופל	מודעות עצמית ומקצועית חיזוק האמפטיה של האחות כלפי עצמה. התייחסות לתחושות מורכבות במפגש עם מטופל כלים לויסות עצמי: רפלקציה מודל א.מ.ת -אירוע מחשבה תוצאה	Ch 39 -Self Concept • Berman, Snyder, & Frandsan. (2021).
כשירות תרבותית	אינטראקציה עם שונה צמצום הניכור התרבותי בניית אמון	Ch 41- spirituality Ch 21 -Culturally responsive nursing care. • Berman, Snyder, & Frandsan. (2021). • חוזר המנהל הכללי 7/2011
האינטראקציה בין המטפל למטופל ראיון, אומדן, אנמנזה	אומדן ואיסוף נתונים באמצעות ראיון, זיהוי צרכי המטופל ומשפחתו	Ch 10 -Assessing • Berman, Snyder, & Frandsan(2021). P 174-178
תמיכה יעוץ והדרכה	תאוריות בהדרכה ולמידה זיהוי צרכי הלמידה של המטופל ומשפחתו שיתוף המטופל בבניית תכנית הטיפול התאמת התערבות : ייעוץ, מסירת מידע, הדרכה תוך שמירה על רצף הטיפול. הערכת ההדרכה: זיהוי כשלים ופערים	• Ch 17 -Teaching • Berman, Snyder, & Frandsan. (2021). • חוזר מנהל הסיעוד 118/2016

ספרות חובה

- משרד הבריאות (2016). תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל. סטנדרט למוסדות בריאות - מדריך מקצועי. משרד הבריאות, מנהל איכות, שירות ובטיחות, אגף השירות. נדלה מ: https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_Service_Theory.pdf
- משרד הבריאות, חוזר המנהל הכללי 7/2011 - התאמה והנגשה תרבותית ולשונית במערכת הבריאות.
- משרד הבריאות, חוזר המנהל הכללי 48/2009 - מתן אישור למלווה אישי לביצוע פעולות טיפוליות - תיקון.

- משרד הבריאות, חוזר מנהל הסיעוד 118/2016 - הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי - עדכון חוזר 2016.
- Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021) *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process, and practice (11th ed.)*. Pearson.

ספרות מומלצת:

- Arnold, E. C., & Underman Boggs, K. (2016). *Interpersonal relationships: Professional communication skills for nurses (7th ed.)*. Elsevier.

קריטריונים להערכת התרגיל / סימולציה

ציון	מדד
	פתיחה והיכרות - 10%
5%	הצגה עצמית, שם ותפקיד, זיהוי מטופל
5%	הצגת המטרה, יצירת החוזה הטיפולי, קבלת הסכמת המטופל
	גוף הריאיון ובניית Rapport - 45%
10%	הקשבה פעילה: ביטויים מילוליים ובלתי מילוליים (תנוחת גוף, קשר עין, המהום, הנהון, מגע, שתיקה)
10%	סוגי שאלות (סגורות/פתוחות; ישירות/עקיפות; מנחות, מטות) הערה: ניקוד מלא במידה והסטודנט מפתח את השאלון המובנה. הורדת ניקוד במידה והסטודנט קורא שאלות ו/או מדלג על פריטים.
10%	שימוש במיומנויות: הצטרפות, הבהרה, שיקוף (תוכן, רגש) אמפטיה, מיקוד מאפשר למראיין לשאול שאלות
10%	מחסומי תקשורת - זיהוי והתייחסות (שפה, פערי תרבות, מגבלה חושית, שיפוטיות, רעש פנימי/חיצוני)
5%	בניית Rapport: האם נוצר, מה איכותו? (יתבטא בהקשבה, בכבוד, באמון, אווירה טובה.)
	סיום הריאיון - 10%
10%	מתן רמזים לקראת סיום סיכום ופרידה עמידה בזמן שהוקצה השארת דלת פתוחה
	רפלקציה - 20%
20%	מידת השיתוף וההתבוננות העצמית
	תכני הריאיון - 10%
10%	איכות הנתונים שהושגו בריאיון
5%	הגשת כל חלקי התרגיל לפי כללי כתיבה אקדמית ראיון, משוב עצמי, רפלקציה (החסרת חלק תביא לירידה של 10 נקודות)
	ציון סופי

הערות

חתימת הבודק : _____ תאריך: _____

מספר קורס : 0162.1105

אחיות בקהילה- חלק א'

2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א', יום ושעה ע"פ תוכניות בתי הספר

שעות קבלה: בתאום מראש

מרכזות:

gal@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, וולפסון	RN. MN	גב' גל שור - מתאמת
shsharonape@clalit.org.il	כללית האקדמיה לאחיות, קמפוס רבין- דינה	RN. PhD	ד"ר שרונה צור פלד
irinash@hymc.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, פט מתיוס	RN. NPH, PhD	ד"ר אירה שרון
alona_kaplan@hotmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, ע"ש שיינברון	RN. MA	גב' אלונה קפלן
Revital.Avargil@clalit.org.il	כללית האקדמיה לאחיות, קמפוס מאיר	RN. MA	גב' רויטל אברג'יל
Natalya.Levinsky@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, שיבא	RN. MA	גב' נטליה לוינסקי

רציונל

בשנים האחרונות אנו עדים לשינויים דמוגרפיים, חברתיים, כלכליים ותרבותיים אשר משפיעים על בריאות הקהילה. בעיות בריאות של הפרט ובני משפחתו, שחייבו בעבר אשפוז, מטופלות כיום בקהילה. אחיות הקהילה מפעילות ומעורבות במערך רחב של שירותים, המבטיח קידום בריאות, מתן טיפול מותאם למטופל ובני משפחתו בעת חולי, שיקום וטיפול פליאטיבי. כל אלה תוך שמירה על תפקוד האדם והבטחת איכות חייו וחיי משפחתו בתוך הקהילה.

הקורס יעסוק בפיתוח תפיסה קהילתית ויבחן את ההשלכות של מאפייני הקהילה על הבריאות.

מטרות הקורס

בסיום הקורס הסטודנט יפתח תפיסה קהילתית ויבחן את ההשלכות של מאפייני הקהילה על הבריאות.

שיטות הוראה

הרצאות, דיונים, מצגות, יום עיון

דרישות הקורס

נוכחות חובה בשיעורים ע"פ תקנון התוכנית

הערכת הקורס

מצגת מסכמת - 100%

ציון עובר 60

פירוט המפגשים ותכני הקורס

נושא	תוכן	ספרות חובה
מהי קהילה?	❖ הגדרות ומושגי יסוד ❖ תפקיד אחות הקהילה ❖ אומדן קהילה: מאפיינים דמוגרפיים, חברתיים ותרבותיים והשפעתם על בריאות הקהילה. ❖ השפעות אקולוגיות על בריאות הקהילה ❖ משאבים קהילתיים במגוון השירותים הציבוריים והפרטיים והשפעתם על בריאות הקהילה	Berman, A., Snyder, S.J., & Frandsen, G. (2021). <i>Kozier & Erb's fundamentals of Nursing: Concepts, Process, and Practice</i> (11th ed.) Pearson Education Ltd. Community Nursing and Care Continuity 131-145.
פערים בבריאות	❖ פערים בבריאות וקבוצות אוכלוסייה ייחודיות בסיכון ❖ אסטרטגיות לצמצום פערים בבריאות ❖ הערה: נושא זה נלמד באופן מורחב בחטיבת מדעי היסוד בקורס מערכת הבריאות בישראל, בקורס זה יינתן דגש לתחום הקהילה	פרץ, ג., אברבור, ד., קאופמן, ל. וגרינבאום-אריזון, א. (2022). אי השוויון במערכת הבריאות וההתמודדות עמו. מינהל תכנון אסטרטגי כלכלי, משרד הבריאות. (2024). www.gov.il/BlobFolder/reports/inequality-2022/he/files_publications_units_financial-strategic-planning_inequality_inequality-2022.pdf

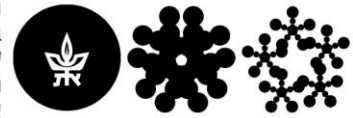
Ignatavicius, D.D., Rebar, C.R. & Heimgartner, N, N. (2024). <i>Medical - Surgical Nursing</i>. World Health Organization. (2023) / Noncommunicable diseases retrieved from: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases	❖ מגמות לאומיות ובינלאומיות של תחלואה כרונית ❖ ניהול הטיפול במטופל עם תחלואה כרונית ❖ מדדי בריאות/איכות ככלי למעקב ושיפור איכות הטיפול בחולה הכרוני ❖ השפעת התחלואה הכרונית על המטופל משפחתו ברצף החיים	החולה הכרוני
Berman, A., Snyder, S., & Frandsen, G. (2021). <i>Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process, and practice</i> (11th ed.) Pearson Education Ltd. Ch. 27: Promoting family health, pp. 519-530.	❖ הגדרות, מאפיינים, משפחה בסיכון, סוגי משפחות ❖ אומדן משפחה ❖ תיאוריות ומודלים בתחום המשפחה ❖ צרכים ומשאבים של המטפל העיקרי	בריאות המשפחה והמטפל עיקרי פרונטלי/ למידה עצמית
	❖ תיאור נושא/ תופעה בעל זיקה לבריאות הקהילה ❖ תיאור נתוני התופעה בארץ ובעולם ❖ השפעות הנושא/ התופעה על בריאות הקהילה ❖ דרכי התמודדות עם התופעה	דיון בנושאים נבחרים המשפיעים על בריאות הקהילה (פרזנטציות)
סיכום שעות ההוראה: 28 שעות		

ספרות חובה

World Health Organization. (2023) / Noncommunicable diseases retrieved from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process and practice* (11th ed.). Pearson Education Ltd.

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021). Promoting family health. In *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process and practice* (11th ed., pp. 519–530). Pearson Education Ltd.

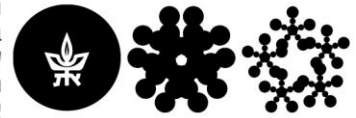

Ignatavicius, D. D., Rebar, C. R., & Heim, N. M. (2024). *Medical-surgical nursing: Concepts for interprofessional collaborative care* (11th ed.). Elsevier.

World Health Organization. (2023). *Noncommunicable diseases*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases>

אי השוויון במערכת הבריאות וההתמודדות עמו. (2024). משרד הבריאות.
https://www.gov.il/BlobFolder/reports/inequality-2022/he/files_publications_units_financial-strategic-planning_inequality_inequality-2022.pdf

אי השוויון במערכת הבריאות וההתמודדות. (2022). גרינבאום-אריזון, א & פרץ, ג', אברבוך, ד', קאופמן, ל.
מינהל תכנון אסטרטגי כלכלי, משרד הבריאות.עמו

הנחיות למטלה המסכמת בקורס אחיות בקהילה

המטרה:

הצגה ודיון בנושאים נבחרים המשפיעים על בריאות הקהילה

הנחיות להצגה בכיתה:

1. בחרו נושא הקשור לבריאות ואשרו אותו עם מרכזת הקורס
2. תארו את הנושא תוך ציון מקורות מדעיים עדכניים. יש להסתמך לפחות על 3 מאמרים
3. הציגו נתונים השוואתיים על הנושא בארץ ובעולם
4. תארו את ההשפעה של הנושא על הקהילה
5. תארו את הדרכים בהן יש לנקוט בהתמודדות עם הנושא (מדיניים/ חינוכיים / אחרים)
6. סכמו את הנושא

- זמן ההצגה בכיתה 10-15 דקות
- העבודה תתבצע בזוגות
- יש להקפיד בהגשה על כללי הכתיבה האקדמית
- יש לשלוח את המצגת למרכזת הקורס

קריטריונים להערכת המצגת

בקורס אחיות בקהילה

נושא:

שמות הסטודנטים

פתיחה (5 נקודות)

הצגת הנושא והמשתתפים

הסבר על תכני המצגת

גוף המצגת (85 נקודות)

תיאור הנושא/ התופעה בהתבסס על ספרות (15 נקודות)

תיאור נתוני התופעה בארץ ובעולם (15 נקודות)

השפעת הנושא/ התופעה על הקהילה (20 נקודות)

דרכי התמודדות עם הנושא/ התופעה (20 נקודות)

סיכום (5 נקודות)

הגשה וכתביה אקדמיים (10 נקודות)

מסגרת (10 נקודות)

יעילות אמצעי המחשה

שמירה על קשר עין עם הקהל

שפה ברורה

עמידה בלוח זמנים

הערכת המצגת:

תאריך

ציון

שם המעריכה

מספר הקורס 0162.1135

מיומנויות קליניות והתערבויות טיפוליות

שיעור, 3 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה א' סמסטר ב'	
שעות: יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר	
מתאמת: שפיר שרית – RN, MA כללית האקדמיה לסייעוד, קמפוס רבין (דינה)	דוא"ל: shsarital@clalit.org.il
ראשות החטיבה: גבאי עדנה - RN, MN ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיינברון	דוא"ל: ednag@tlvmc.gov.il
דוא"ל: ראם חשן גרא - RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, הלל יפה	דוא"ל: ramh@hymc.gov.il
דוא"ל: רויטל שבתאי RN, MA כללית האקדמיה לסייעוד, קמפוס מאיר	דוא"ל: revitalsh1@clalit.org.il
דוא"ל: סנדרס נעמה – RN, MA ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיבא	דוא"ל: Naama.sanders@sheba.health.gov.il
דוא"ל: ד"ר שרה ג'ברין - RN, PhD ביה"ס האקדמי לסייעוד, וולפסון	דוא"ל: Sara@wns.gov.il

רציונל

הקורס יעסוק במיומנויות קליניות שונות המהוות את הבסיס לעשייה המקצועית, תוך הדגשת עקרונות העשייה ורציונל לביצוע

מטרת הקורס

הקניית ידע והבנה בטיפול הסיעודי הקליני במצבי בריאות וחולי שונים.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים:

- ירכשו מיומנויות אומדן הרלוונטיות לעשייה סיעודית: טיפול תרופתי, טיפול בצנתרים בכלי דם, שיטות הזנה, מתן דם.
- ירכשו מיומנויות קליניות לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות למטופלים – איזון משק נוזלים ואלקטרוליטיים בגוף האדם, חישוב מינוני תרופות ותוכניות נוזלים.

שיטות הוראה

- הרצאות
- הדגמה ותרגול בכיתה

דרישות הקורס

- השתתפות חובה בכל השיעורים והתרגולים על פי תקנון התוכנית
- ספרות חובה

דרישות מוקדמות

אין

ציון

מבחן מסכם – ציון עובר 60

נושאי השיעורים

פרקים בספרות	תכנים	נושאי הקורס
- Berman et al., (2021). - Ch. 35: Medications Administration,	המרת יחידות מידה, חישוב מתן טבליות, ערך משולש, דילול תמיסות, חישוב קצב טיפות.	חישוב רוקחי
4 שעות		
- Berman et al., (2021). - Ch. 35: Medications,	עקרונות בניהול הטיפול התרופתי, סוגי הוראות, מתן תרופות OTC, דרכי מתן והשפעות הטיפול התרופתי, היבטים חוקיים.	ניהול הטיפול התרופתי
10 שעות		
- Berman et al., (2021). - Ch. 46: Nutrition,	הזנה בדרכים לא טבעיות: Enteral Nutrition:	שיטות הזנה

נושאי הקורס	תכנים	פרקים בספרות
	- Nasogastric Tube - Nasoenteric Tube - Gastrostomy (PEG) - Jejunostomy (PEJ) Parenteral Nutrition: - Peripheral Parenteral Nutrition (PPN) - Total Parenteral Nutrition (TPN)	
6 שעות		
מאזן נוזלים ואלקטרוליטים	איזון והפרה של משק הנוזלים והאלקטרוליטים בגוף- גורמים, אומדן וטיפול, סוגי תמיסות הניתנות כטיפול דרך הווריד.	- Berman et al., (2021). - Ch. 51: Fluid, Electrolyte, and Acid-Base Balance,
10 שעות		
טיפול בחולה עם צנתר בכלי דם	עקרונות בהתחלת עירוי פריפרי, טיפול בחולה עם צנתר בכלי דם פריפרי ומרכזי, שטיפת וריד מרכזי ופריפרי, שאיבת דם מוריד פריפרי ומרכזי, (לפי הנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל הסיעוד, כולל פעולות סיעוד רלוונטיות).	- Berman et al., (2021). - Ch. 51: Fluid, Electrolyte, and Acid-Base Balance,
6 שעות		
מתן דם ומוצריו	בדיקות דם לסוג ולהצלבה, מתן דם ומוצריו, סיבוכי מתן דם, הקזת דם מתורם בריא והקזה טיפולית. (לפי הנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל הסיעוד, כולל פעולות סיעוד רלוונטיות).	- Berman et al., (2021). - Ch. 51: Fluid, Electrolyte, and Acid-Base Balance, נוהל מתן דם
4 שעות		
סיכום שעות הוראה: 40		

ספרות חובה

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process, and practice* (11th ed.). Pearson Education.

חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס

ניהול הטיפול התרופתי	
https://www.health.gov.il/hozer/mk22_1999.pdf	משרד הבריאות (1999). תקנות הסמים המסוכנים (בתי חולים) התש"ס – 1999; חוזר המנהל הכללי 22/1999.
https://www.health.gov.il/hozer/ND87_2010.pdf	משרד הבריאות (2010). מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים בעלי הרשאה אישית; חוזר מנהל הסיעוד 87/2010.
https://www.health.gov.il/hozer/ND56_03.pdf	משרד הבריאות (2003). חתימת אחות וחתימת מיילדת; חוזר מנהל הסיעוד 56/2003.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd240-2025/he/files_circulars_nd_nd240-2025.pdf	משרד הבריאות (2025). פרוטוקולים טיפוליים מונחי אחיות; חוזר מנהל האחיות 240/2025.
https://www.health.gov.il/hozer/mr41_2013.pdf	משרד הבריאות (2013). מתן תרופות "בנות סיכון"; חוזר מנהל הרפואה 41/2013.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd239-2025/he/files_circulars_nd_nd239-2025.pdf	משרד הבריאות (2025). ניהול הטיפול התרופתי; חוזר מנהל האחיות 239/2025.
שיטות הזנה	
http://www.health.gov.il/hozer/nd193_2022.pdf	משרד הבריאות (2022). החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות שיקום, נירולוגיה וגריאטריה; חוזר מנהל הסיעוד 193/2022.
http://www.health.gov.il/hozer/nd192_2022.pdf	משרד הבריאות (2022). "החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה. החוזר מתייחס לצינורית עם בלונית Balloon Gastrostomy Tube"; חוזר מנהל הסיעוד 192/2022.
טיפול בחולה עם צנתר בכלי דם	
http://www.health.gov.il/hozer/mr11_2021.pdf	משרד הבריאות (2021). הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך; חוזר חטיבת הרפואה 11/2021.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd224-2024/he/files_circulars_nd_nd224_2024.pdf	משרד הבריאות (2024). "הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי"; חוזר

	מנהל האחיות 224/2024.
מתן דם ומוצרי	
https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2020.pdf	משרד הבריאות (2020). "הפעלת בנק דם ומתן עירוי דם ומרכיביו"; חוזר מנהל הרפואה 11/2020.
https://www.health.gov.il/hozer/mr03_2014.pdf	משרד הבריאות (2014). "הסכמה לקבלת דם"; חוזר מנהל הרפואה 03/2014.
http://www.health.gov.il/hozer/nd196_2022.pdf	משרד הבריאות (2022). לקיחת דם ווריד לקביעת סוג דם ללא בדיקת הצלבה על ידי אחות מוסמכת בקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 196/2022.
http://www.health.gov.il/hozer/mk09_2011.pdf	משרד הבריאות (2011). "אירועי בל יקרו"; חוזר המנהל הכללי 09/2011.
המחלקה להנחיות מקצועיות, מנהל האחיות, משרד הבריאות (2025). ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחיות המוסמכות. חוזר 234/2025. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd-234-2025/he/files_circulars_nd_nd234-2025.pdf	

ספרות מומלצת

מדרחי, י. (2007). מדריך לחישוב תרופתי (מהד' 3 דיונון).

Ignatavicius, D. D., Workman, M. L., & Rebar, C. R. (2021). *Medical-surgical nursing: Concepts for interprofessional collaborative care* (N. M. Heimgartner, Ed.; 10th ed.). Elsevier.

Flynn, M., & Mercer, D. (2018). *Oxford handbook of adult nursing* (2th ed.). Oxford University Press.

מספר קורס 0162.1101
קריאה ביקורתית וכתובה מדעית
שעור 1 ש"ס

**מועד
הקורס:**

תשפ"ו, שנה א', סמסטר א'

שעות:

יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר

מרצים:

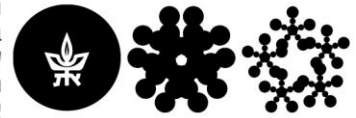
Naama.Sanders@sheba.health.gov.il		גב' נעמה סנדס ביה"ס האקדמי לסיעוד, שיבא
ChenCo1@clalit.org.il		גב' חן כהן עזר ביה"ס האקדמי לסיעוד, דינה
violetk@tlvmc.gov.il		ד"ר ויוולטה רוזני - RN, Ph.D ביה"ס האקדמי לסיעוד, שיינברון
bellavo14@gmail.com		גב' בלה וולשין - RN, MA ביה"ס האקדמי לסיעוד, וולפסון
lras@hy.health.gov.il		גב' אירה שרון - RN, MPH ביה"ס האקדמי לסיעוד פט מתיוס
MERA VB@hymc.gov.il		ד"ר מירב בן נתן - Ph.D ביה"ס האקדמי לסיעוד פט מתיוס
odeliak47@gmail.com		ד"ר אודליה חן - RN, Ph.D ביה"ס האקדמי לסיעוד מאיר

**שעות
קבלה:**

בתאום מראש

רציונל

קריאה ביקורתית וכתובה מדעית מהוות בסיס לפיתוח מיומנויות של חשיבה ביקורתית ושימוש בנתוני מחקר וטיעון לוגי של סוגיה נבחרת. הכשרת סטודנטים לסיעוד למתן טיפול סיעודי על סמך הידע המדעי והעדכני ביותר מחייבת היכרות עם אפיון ומיפוי מקורות מידע, קריאת מאמר והכרת מרכיביו ומיומנויות הכתיבה המדעית.

מטרת הקורס

הכרת העקרונות הבסיסיים של קריאה ביקורתית וכתובה מדעית

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים :

- יכירו את העקרונות הבסיסיים של קריאה ביקורתית של מאמר מדעי
- יכירו את עקרונות פיתוח של החיבור המדעי
- ירכשו מיומנויות של הכתיבה המדעית ומאפייניה
- יישמו את המיומנויות של הקריאה הביקורתית והכתיבה המדעית במהלך לימודים עיוניים וקליניים על פי דרישה

שיטות ההוראה

- הרצאות
- תרגול
- דיונים

דרישות הקורס

- ביצוע תרגילים במהלך הקורס.
- הגשת תרגיל מסכם (מועד ההגשה יפורסם במהלך הקורס).
- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון תוכנית הלימודים. נוכחות בשיעורים מהווה תנאי להגשת התרגיל המסכם.

דרישות קדם

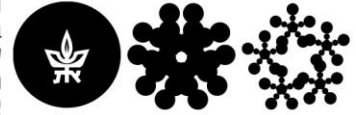
אין

ציון

תרגיל מסכם בציון 60 לפחות.

נושאי השיעורים

-
- איפיון ומיפוי מקורות מידע (סוגי מקורות מידע, מקורות מדעיים, סוגי החיבורים המדעים)
- קריאת מאמר והיכרות עם מרכיביו (כותרת המאמר, תקציר, מבוא, רקע מדעי, שיטות מחקר, ממצאים, דיון ומסקנות)
- מהימנות הכתיבה המדעית ומאפייניה (אובייקטיביות בכתיבה, פלאגיאריזם, כללי ציטוט הביבליוגרפי לפי APA)
- כללים לשוניים של הכתיבה המדעית (כללים בססים, פיסוק, כותרות)
- עקרונות פיתוח של החיבור המדעי (בחירת נושא לעבודה, סדר לוגי, מיזוג מקורות מידע)

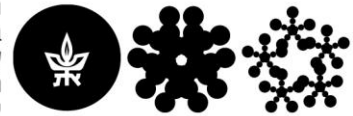

ספרות חובה

- American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7th ed.). American Psychological Association.

תדריכים למסלול 'פסגה'

מספר קורס 0162.8320

קידום בריאות

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה א', סמסטר קיץ, תכנית פסגה
שעות: מפגשים מרוכזים, הלו"ז יפורסם לקראת תחילת הקורס
מרצות הקורס: ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק, PhD, RN דוא"ל: radaartzi@tauex.tau.ac.il
שעות קבלה: בתיאום מראש עם המרצה

רציונל

ארגון הבריאות העולמי (WHO) מגדיר קידום בריאות (Health Promotion) כ"תהליך המאפשר לאנשים להגביר שליטה על בריאותם ולשפרה, כדי להגיע למצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית". בעידן שבו התנהגויות מזיקות לבריאות הן תופעה רווחת, מתחדדת ההבנה בדבר חשיבותו של קידום הבריאות כאמצעי למניעת תחלואה, לצמצום פערין ולשיפור איכות החיים. מערכת הבריאות בישראל מקצה משאבים ניכרים לפיתוח תוכניות לקידום בריאות בכלל מסגרות הטיפול – בבתי חולים, בקהילה, במרפאות, בצה"ל ובמוסדות חינוך – כחלק אינטגרלי מהעשייה הקלינית והמערכתית. אחים ואחיות הפועלים בחזית המפגש עם אוכלוסיות מגוונות, ממלאים תפקיד מרכזי בעידוד אורח חיים בריא, בהנגשת מידע ובהובלת תהליכים של שינוי בריאותי – ברמה האישית, המשפחתית והקהילתית. תפקיד זה מחייב רגישות תרבותית, הבנה של הקשרים מגדריים והשפעות חברתיות, ויכולת להתאים את ההתערבויות לאוכלוסיות שונות תוך כיבוד האמונות וצרכי האדם והקהילה. לפיכך, שילוב תחום קידום הבריאות בלימודי מדעי האחיות חיוני להכשרת דור העתיד למילוי תפקידים כאנשי מקצוע משפיעים – לא רק במתן טיפול, אלא גם בהובלת תהליכי שינוי, בניית חוסן ובריאות בר-קיימא בכלל רבדי החברה.

מטרות הקורס

1. היכרות עם התפקיד הייחודי של האחים והאחיות בתחום קידום בריאות וחינוך לבריאות תוך התאמה לאוכלוסיות מגוונות והקשר תרבותי-חברתי.
2. פיתוח מיומנויות הנדרשות לבניית תוכניות קידום בריאות ויישומן בעשייה הקלינית בהמשך הלימודים והחיים המקצועיים.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט יהיו מסוגל:

- להסביר ולפרש מושגי יסוד בקידום בריאות.
- לזהות גישות, תאוריות, ותחומי עשייה בקידום בריאות.
- להכיר ולמנות את שלבי הפיתוח של תוכניות לקידום בריאות.
- להכיר תוכניות ואסטרטגיות לקידום בריאות באוכלוסיות מגוונות והקשר תרבותי-חברתי.
- להכיר תוכניות ואסטרטגיות לקידום בריאות בתחומים קליניים נבחרים.
- להכיר תוכניות לאומיות לקידום בריאות במסגרת מערכת הבריאות ובקהילה.

שיטות הוראה

- הרצאות (פרונטליות או מקוונות בהתאם למערכת שעות של התכנית הכללית)
- תרגילים, ניתוח מקרים קליניים ודין בכיתה

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התכנית הכללית ותקנון בית הספר למקצועות הבריאות. נוכחות בשיעורים הינה תנאי להגשה לבחינה.
- קריאת ספרות וחומרים רלוונטיים אחרים אשר יפורסמו באתר הקורס.
- עמידה בהצלחה בבחינה בציון של 60 לפחות.

דרישות קדם

ציון עובר בקורס "מבוא לסיעוד בקהילה"

הערכת הקורס

מבחן מסכם - מהווה 100% מהציון הסופי (ציון עובר 60).

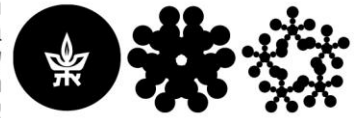
פירוט המפגשים ותכני הקורס*

מס' שיעור	תוכן
1	מבוא ומושגי יסוד בקידום בריאות; גורמים המשפיעים על הבריאות ועל התנהגויות בריאות
2	התפתחות תחום קידום בריאות ואמנות בינלאומיות בקידום בריאות
3	אוריינות בריאותית והתאמה תרבותית
4	שיווק חברתי לקידום התנהגויות בריאות
5	קידום בריאות נפש האשה בתקופה הסב-לידתית
6	תכניות לאומיות לקידום בריאות
7	מודלים ותיאוריות לשינוי התנהגות בריאותית 1
8	מודלים ותיאוריות לשינוי התנהגות בריאותית 2
9	עקרונות ואסטרטגיות לפיתוח ותכנון תכנית לקידום בריאות
10	דוגמאות לתכניות לאומיות / קהילתיות נבחרות בקידום בריאות
11	קידום הנקה והנקה כהתנהגות מקדמת בריאות
12	קידום בריאות בקהילות נבחרות
13	השלמה וסיכום הקורס

*הקורס בנוי ממספר מפגשים מרוכזים. מספר השיעורים בכל מפגש ומועדי המפגשים יפורסמו לקראת תחילת הקורס. יתכנו שינויים בתכנית ההוראה לאורך הקורס.

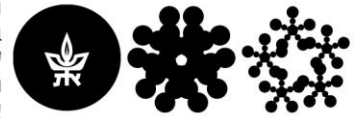
ספרות חובה

- בראון-אפל, א., לוין-זמיר, ד., דאוד, נ. (2016). קידום בריאות – מתיאוריה למעשה. תל אביב: פרובוק-דיונון.
- משרד הבריאות, משרד התרבות והספורט ומשרד החינוך. אפשריבריא - התוכנית הלאומית לחיים פעילים ובריאים. זמין ב- <https://www.efsharibari.gov.il>
- Berman, A. Snyder, S. & Frandsen, G (2021). Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, process and practice (11th ed., Chapter 19). Pearson Education Ltd.

ספרות מומלצת

- אמנת אוטווה לקידום בריאות (1986). אמנת אוטווה לקידום בריאות הוועידה הבינלאומית הראשונה לקידום בריאות. זמין ב-
<https://ecom.gov.il/Counter/alternative/HealthPublication/images/stores/HealthPublication/pdfs/149.pdf>
- משרד הבריאות. (2021). קידום בריאות. זמין ב-
<https://www.health.gov.il/Subjects/KHealth/Pages/default.aspx>
- National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (NCCDPHP). Promoting Health for Adults. Available at: <https://www.cdc.gov/chronicdisease/resources/publications/factsheets/promoting-health-for-adults.htm>

מספר קורס : 0162.8104

קורס מבוא ואוריינטציה לחיל הרפואה ומערכ האחיות בצה"ל **ש"ס 2**

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה א' סמסטר א', ילמד באופן מרוכז במשך כשלושה ימים לאורך הסמסטר, בין השעות: 09:00-17:00, תוכנית "פסגה".

מרכז הקורס: סרן ניר רויטמן RN BA מייל nurse.atuda@gmail.com

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

מערכ האחיות הינו השני בגודלו בחיל הרפואה ומהווה חלק בלתי נפרד מעשיית החיל. העשייה המקצועית של אחים ואחיות בצבא מחייבת הבנה מעמיקה של מאפייני המערכת הצבאית בכלל ושל חיל הרפואה בפרט. מערכ האחיות בצה"ל פועל במרחב ייחודי המשלב שירות רפואי איכותי עם אחריות ביטחונית ולאומית, תוך מענה לאוכלוסיית מטופלים צעירה ומגוונת. הקורס יחשוף בפני הסטודנטים את ההיבטים הייחודיים של עבודת האחים והאחיות בצה"ל- ולהתאמות הנדרשות במתן טיפול רפואי למסגרת הצבאית. הקורס הינו מבוא להבנת האתגר, האחריות והמשמעות המקצועית הטמונה בתפקיד האח/ות בצה"ל.

מטרות הקורס

חשיפה והקניית ידע על מבנה חיל הרפואה, ייעודו וחזונו כמערכת רפואית צבאית. היכרות עם מאפייני האוכלוסייה והדילמות בין הטיפול הרפואי לצורכי צה"ל. כמו כן חשיפה למאפייני עבודת האחיות בפיקודים השונים בצה"ל תוך הבנת ייחודיות תפקיד האחיות בכל פיקוד. הכרת ההיסטוריה, ההתפתחות והחדשנות במערכ הסיעוד הצבאי, תוך זיהוי דמויות מפתח והשפעתן על עיצוב התפקיד.

יעדי הקורס

1. הכרת מבנה חיל הרפואה וייעודו

2. הכרת מערך האחיות במערכת הצבאית והתפתחותו לאורך השנים
3. הכרת ציר הפיתוח של האחות בצה"ל
4. הכרת דמויות מרכזיות במערך האחיות והתפתחות האחיות בחיל הרפואה
5. הכרת תפקיד האחות הצבאית ותפקידיה בפקודים השונים בצה"ל תוך דגש על השוני בתפקיד האחות בשגרה ובחירום
6. הכרת הטיפול הרפואי בצה"ל והתאמתו לדרישות המערכת הצבאית- הדילמות והפתרונות.
7. הכרת פעילות חיל הרפואה בשעות חרום ולחימה

שיטות הוראה

הרצאות, דיונים, סרטים ופאנלים מקצועיים.

דרישות הקורס

נוכחות חובה בכל השיעורים (100%), בהתאם לתקנון האוניברסיטה.

הערכת הקורס

מבחן מסכם- עובר/ לא עובר

פירוט המפגשים ותכני הקורס

נושא	תוכן	מרצה	הערות
מבוא למערך האחים והאחיות בחיל הרפואה והתפתחותו.	היכרות ראשונית עם מערך האחים והאחיות- מבנה, תפקיד, ייעוד וחזון.	אחות ראשית בצה"ל	
מסלול האח/ות הצבאית כיום ותפקידה במערכת הצבאית	שילוב האח/ות במערכת הצבאית, מסלול השירות בצה"ל, אפשרויות לקידום ופיתוח, ההצגה כללית והיכרות עם התפקידים השונים של האח/ות בפקודים השונים בצה"ל .	אחות ראשית בצה"ל	

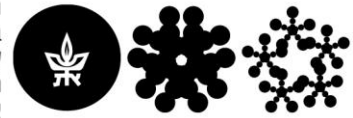

	ד"ר רונן שגב	דמויות מופת בהיסטוריה הצבאית, התפתחות האח/ות כדמות מנהיגה ומנהלת בצה"ל.	ההיסטוריה של מערך האחיות בצה"ל והתפתחותו
	צבאי- יקבע בהמשך	הצגת חיל הרפואה - מבנה, תפקיד, ייעוד וחזון.	מבוא לרפואה צבאית
	סגנית אחות ראשית	הכרות עם תפקיד וסמכויות האחו/ת במרפאות צה"ל ברפואה הראשונית.	תפקיד האחו/ות ברפואה ראשונית
	צבאי- יקבע בהמשך	הכרות עם מרכז לשירותי רפואה בצה"ל כקופת חולים חמישית בישראל- מבנה, תפקיד, ייעוד וחזון.	הכרות עם המשר"פ
	צבאי- יקבע בהמשך	ייחודיות הטיפול במטופל במסגרת הצבאית וההבדל בין הטיפול באזרחות לבין הטיפול בצה"ל והתאמת הטיפול למסגרת הצבאית ואילווציה.	הכרות עם המטופל במערכת הצבאית
	צבאי- יקבע בהמשך	היכרות עם מערך הרפואה השלישונית של חיל הרפואה ויחידת ההחלמה והשיקום ותפקיד האחות במערך.	תפקיד האחו/ות ברפואה השלישונית
	צבאי-יקבע בהמשך	מוקד מכל הלב, מוקד פר"ח, מוקד רפואה דחופה, מרפ"א אונליין- אתגרים ותפקיד האחות כמפקדת	היכרות עם מוקדי חיל הרפואה
	צבאי-יקבע בהמשך	תפקיד האחות כשומרת סף בטיחות הטיפול במרפאות צה"ל- שיפור תהליכי בקרה ואיכות	ניהול סיכונים ובטיחות הטיפול

ספרות חובה

Bahouth, H., Shlaifer, A., Yitzhak, A., & Glassberg, E. (2017). Helping hands across a war-torn border: the Israeli medical effort treating casualties of the Syrian Civil War. *The Lancet*, 389(10088), 2579-2583.

Benov, A., Glassberg, E., Nadler, R., Gendler, S., Erlich, T., Bader, T. & Kreiss, Y. (2014). Role I trauma experience of the Israeli Defense Forces on the Syrian border. *Journal of Trauma and Acute Care Surgery*, 77(3), S71-S76.

Merin, O., Yitzhak, A., & Bader, T. (2015). Medicine in a disaster area: lessons from the 2015 earthquake in Nepal. *JAMA internal medicine*, 175(9), 1437-1438.

Segev, R., Suliman, M., Gorodetzer, R., Zukin, L., & Spitz, A. (2024). Nursing roles in disaster zones: Experiences and lessons from Turkey's 2023 earthquakes. *International nursing review*, 72(1), e12964.

Segev, R. (2023). Learning from critical care nurses' wartime experiences and their long-term impacts. *Nursing in critical care*, 28(2), 253-260.

Segev R. From civilian service to military service: what led policy-makers to remove nursing care from field units of the Israeli defense force (IDF) and return it later? *Isr J Health Policy Res*. 2019 Dec 31;9(1):1. doi: 10.1186/s13584-019-0360-2. PMID: 31892364; PMCID: PMC6937842.

ספרות מומלצת

ברטל נ. (2015). לצידך בדרך. פרקי היסטוריה של הסיעוד הישראלי. כרמל.

שגב, ר. (2021). מדים כפולים: ההיסטוריה של הסיעוד בצה"ל בשנים 1948-1983. מודן ומשרד הביטחון, 240 ע"מ.

Segev, R. (2023). The Shaping of Military Nursing in Israel: 1947–1958. *Nashim: A Journal of Jewish Women's Studies & Gender Issues*, 42(1), 148-174.

מספר קורס 0162.8315

עשייה מקצועית מבוססת ראיות צעד אחר צעד: מודל יישומי בשדה הקליני באחיות

שיעור, 1 ש"ס

מועד הקורס:	תשפ"ו, סמסטר קיץ
שעות:	בהתאם למערכת השעות
מרצה: אורלי אלישיב	דוא"ל: orly@wns.gov.il
שעות קבלה:	בתיאום מראש

רציונל

עשייה מבוססת ראיות (Evidence-Based Practice – EBP) היא גישה טיפולית המשלבת ידע מדעי עדכני, חשיבה ביקורתית, ממצאי מחקר וחווות דעת מומחים, במטרה להבטיח טיפול מיטבי. גישה זו נשענת על ההנחה כי מקצוע האחיות, כתחום קליני מקצועי, מחויב להסתמך על ראיות אמפריות, וכי יישומן בפועל תורם לשיפור מתמיד באיכות הטיפול ובתוצאי הבריאות של המטופלים ובני משפחותיהם.

מטרת הקורס

פיתוח חשיבה ביקורתית, בהתאם לגישת EBP, בשדה הקליני בבית החולים ובקהילה.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים ירכשו מיומנויות בתחומים הבאים:

- איתור וניסוח שאלה קלינית עפ"י עקרונות מודל ה-EBP
- יכולת איתור ראיות בהתאם לשלבי מודל ה-EBP
- ביצוע הערכה אינטגרטיבית של הראיות ובחירת חלופה מיטבית בהתאם למודל ה-EBP
- ניסוח המלצה קלינית הנשענת על ראיות מחקריות עדכניות

שיטות ההוראה

הרצאות ודיונים

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל המפגשים על פי תקנון התוכנית.

דרישות קדם

ציון עובר בקורס שיטות מחקר וסטטיסטיקה.

הערכת הקורס

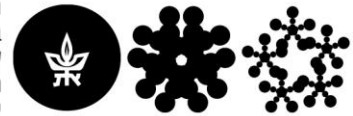
- עבודת הגשה – 100%. ציון עובר 60 לפחות.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן	מרצה	הערות
1	הבנת המושג פרקטיקה מבוססת ראיות ושימושים באִחיות .	אורלי אלישיב	
2	ניסוח שאלה קלינית לפי שיטת PICOT, חיפוש ראיות בספרות	אורלי אלישיב	
3	הכרת סוגי מחקרים ומדרג הראיות	אורלי אלישיב	
4	הערכה אינטגרטיבית של ראיות, שיטות לדרוג מידע, תיעוד וניסוח המלצות מבוססות ראיות	אורלי אלישיב	
5	יתרונות ומגבלות של EBP, שימוש ב- EBP לקביעת נהלים ופרוטוקולים מקצועיים וארגוניים.	אורלי אלישיב	
6	חזרה ותרגול	אורלי אלישיב	

ספרות חובה

- Melnyk, B. M., Gallagher-Ford, L., Zellefrow, C., Tucker, S., Thomas, B., Sinnott, L. T., & Tan, A. (2018). The first US study on nurses' evidence- based practice competencies indicates major deficits that threaten healthcare quality, safety, and patient outcomes. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 15(1), 16-25.
- Melnyk, B. M., Fineout-Overholt, E., Stillwell, S. B., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice: step by step: the seven steps of evidence-based practice. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(1), 51-53.
- Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice, step by step: asking the clinical question: a key step in evidence-based practice. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(3), 58-61.

- Stillwell, S. B., Fineout-Overholt, E., Melnyk, B. M., & Williamson, K. M. (2010). Evidence-based practice, step by step: Searching for the evidence. *AJN The American Journal of Nursing*, 110(5), 41-47.
- Tucker, S., McNett, M., Mazurek Melnyk, B., Hanrahan, K., Hunter, S. C., Kim, B., ... & Kitson, A. (2021). Implementation science: Application of evidence-based practice models to improve healthcare quality. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 18(2), 76-84.

ספרות מומלצת

- Melnyk, B. M., & Fineout-Overholt, E. (2023). *Evidence-based practice in nursing & healthcare: A guide to best practice*. (5 th ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.
- Yoo, J. Y., Kim, J. H., Kim, J. S., Kim, H. L., & Ki, J. S. (2019). Clinical nurses' beliefs, knowledge, organizational readiness and level of implementation of evidence-based practice: The first step to creating an evidence-based practice culture. *PloS One*, 14(12), e0226742. doi:10.1371/journal.pone.0226742